

Звоні

1946

ВИДАЄ ЗАКОРДОННЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО У.Г.В.Р.

З М І С Т

1.	-	В день свята зорі	
		x	
		x x	
2.	І.М. Коваленко:	За єдине військове керівництво у визвольній боротьбі українського народу	ст. 1.
		x	
		x x	
3.	О. Буй:	З історії розвитку артилерії	ст. 6.
4.	Е. Байда:	Адютант /закінчення/	ст.10.
5.	І.Орлівський:	Два теоретичні питання з кулеметної стрілецької справи	ст.14.
6.	Е. Л.:	Праця чотирьох на стелі	ст.19.
7.	-	Америка повинна знати	ст.22.
8.	І. Юст:	Відновлення традицій руського офіцерства в Червоній Армії	ст.27.
		x	
		xx xx	
9.	В. Левич:	Героїчна поезія	ст.30.
10.	П. Гетьманець:	Володимир Сосюра	ст.32.
11.	Пав. Боян:	Наша перемога	ст.35.
12.	Р.Рахманний:	Вишкільні фрагменти	ст.37.
13.	Н. Пик:	Псевдо	ст.41.
		x	
		xx xx	
14.	Н. Й.:	На одному з фронтів УПА	ст.43.
		x	
		xx xx	
15.		У спільному протибольшевицькому фронті	ст.50.
		x	
		xx xx	
16.		Хроніка	ст.58.

В Д Е Н Ь С В Я Т А З Б Р О І

Нехай вічна буде слава,
ми през шаблі маєм права.
/І.Мазепа/

Всоте на протязі своїх визвольних змагань український нарід був зданий на власні сили. Всоте довелося нам мирятися з чисельнішим та сильнішим ворогом. І всоте, в час походу зєднаних наддніпрянських і галицької українських армій, українська зброя доказала світові свою вартість і зрив свій закінчала успіхом.

Дня 31 серпня 1919 р. завершено перемогою визвольний похід на Золотоверхий Київ. Спільними силами здобуто столицю і прогнано большевиків... Хоробрість і завзяття - окрилені ідією - побідили... Цей факт став одною з найсвітліших сторінок наших визвольних змагань.

День 31 серпня, по закінченні нашої визвольної війни, в час довгих років неволі, згадував український нарід, як свято збройного чину, свято зброї, свято перемоги.

В час чорних днів нашого поневолення блистала нам ясною зорею пам'ять тих великих радісних днів, в яких ми були переможцями, коли то українська зброя в очайдушеому наступі проганяла з української землі наїздників.

Ми мусимо дорожити пам'яттю про великі зусилля і осяги минулого, тому виховуємо молоде покоління в дусі героїчної традиції славних батьків.

Щоб зберегти в народі світлу пам'ять героїчного збройного зусилля, день 31 серпня встановлено, як свято української зброї, як свято боротьби.

Ми, українські військовики на чужині, не можемо вшановувати пам'яті славного чину сентиментальними співами чи мрійливими споминами, тоді, коли Край святкує його р е а л ь н и м ч и н о м б о р о т ь б и.

Для нас день 31 серпня - це пригадка на обов'язки, що їх на нас наложили батьки, що їх на нас накладають брати з лав героїчної УПА.

Для нас, українських воєнків на чужині, цей день повинен бути днем перегляду, тобто, що ми зробили для наших визвольних змагань в останньому році і р і в н о ч а с н о з о б о в'я з а н н я м на майбутнє,

бути готовим стати у відповідальний момент в карні ряди бійців за УССД.

Проти нас той сам ворог, що і був проти Героїв серпня 1919.

Ми, так, як і Вони здані на власні сили мусимо героїчним зусиллям виско держати прапор свободи і хоронити його перед шалючою навалою неволі, безправя і брехні.

І ми не сміємо умяти, не сміємо зрадити змагу, не сміємо захитатись...

Українські воляки на чужині!

Пам'ять про день 31 серпня мусить стати для нас переломовим днем, з яким вилючаємося без виімку в героїчний похід на-зустріч славному, світлому майбутньому.

З днем 31 серпня поклянемось, що шляхом зневіри і рабства не підемо ніколи!

Перед нами бо радісний обов'язок і слава боротьби за визволення українського народу спід гнету тирана.

Сповнім наші серця вірою, що українська зброя мусить перемогти тьму неправди і неволі!

"Шлях звільнення кожної нації густо кропиться кров'ю... Кров, пролита для цієї величної мети, не засихає. Тепло її все теплим буде в душі нації, все відограватиме ролю непокоячого, тривожного ферменту, що нагадує про нескінченне глибоке продовжувати почате".

/ Із заповіту
С. Петлюри, /

"IIIIIIII"

І. М. НОВАКОВИЧ

ЗА ЄДИНЕ ВІЙСЬКОВЕ КЕРІВНИЦТВО
У ВИЗВОЛЬНІЙ БОРОТБІ УКРАЇН-
СЬКОГО НАРОДУ

Завданням нашого видавництва є не тільки давати українському воїнству на чужині фахово-вишкільний та виховний матеріал для поглиблення військового знання, не тільки подавати дані про нашу політичну та збройну боротьбу на рідних землях, але, і гуртувати українських воїнів на чужині довкола одної основної ідеї — збройної боротьби за Українську Державу. Беручи на увагу емігрантські умови життя, в яких найшлася велика частина громадян України, в тому числі й українського воїнства, розпорошення українських сил, розгубленість в українському політичному житті за кордоном, а також постійний процес декомпозиції, підтримуваний свідомо, чи несвідомо українськими емігрантськими політичними чинниками, треба признати, що це завдання не легке. Та, не аналізуючи українського політичного життя на чужині, мусимо ствердити, що ідея боротьби за Українську Державу, яку ми ставимо в основі нашої воєнної доктрини, є тою рушійною силою, що нашим побратимам на рідних землях наказує зі зброєю в руках захищати права українського народу на його суверенне державне життя перед винищувальним ворожим московсько-більшевицьким наступом; а нам, українським воїнам на чужині, та сама ідея наказує постійну готовність на зазив керівних органів революційно-визвольної боротьби українського народу включити себе у велетенський збройний змаг.

Основній ідеї боротьби за Українську державу підпорядковуємо все те, що може нас різнити і ділити — світоглядні чи релігійні переконання, наше територіальне походження чи групову, партійну приналежність. Всі ці речі — це справи другорядні в нашому сучасному положенні, не суттєві. Без вибореної Української держави вони не мають ніяких основ для існування. Чому? Бо сьогодні йде ворожий наступ на всіх українців і кожного зокрема не тому, що він віруючий чи невіруючий, інтелігент, селянин чи робітник, демократ, соціаліст, націоналіст чи монархіст, наддніпрянець чи наддністрянець, але виключно тому, що він українець. Наша боротьба не ведеться тепер за таку чи іншу Україну, за владу такої чи іншої партії, але за саме існування українського народу і його Суверенну Державу. Не сміємо боротися за владу в державі,

в державі - яку щойно треба вибороти, збудувати. Ато думає і поступає інакше, стоячи в безпечній віддалі від самої визвольної боротьби і жebraючи в українських мас на еміграції визнання його репрезентантом українського народу, цей діє проти інтересів українського народу і проти визвольної політичної концепції.

З цих міркувань ми виключаємо хоробливе політиканство в організації і в праці українського вояцтва на чужині, а крім ідеї збройної боротьби за Українську Державу об'єднуючим елементом уважаємо **п о б р а т и м с т в о з б р о ї**, яке творить нам мости в далеке і близьке минуле, затіснює тверді вояцькі вузли з сучасним та кладе шляхи у прийдешнє цілого нашого народу.

Тим одначе ми не хочемо говорити, що українське вояцтво має бути аполітичною механічною масою. Український вояк є таким самим громадянином України, як кожний інший українець і тому вільно йому визнавати такий чи інший світогляд, признавати такі чи інші партійно-політичні програми, не суперечні з основними ідеями визвольної концепції та боротьби. Український вояк - це, в нашому розумінні, свідомий своїх цілей і завдань боєць, що в житті і діянні національної спільноти визнає гієрархічний порядок вартостей, саме те, що в партійно-політичному суперництві призабувається, або ще частіше тенденційно та пристрасно переставляється і перемішується.

Щоб це ясніше з'ясувати, наведено аналогії -. Національна спільнота - це незвичайно складний, майстерний, живий організм. В організмі різними органами природа визначає більше чи менше відповідальні функції, але основна функція всіх органів, це здоров'я й життя організму. Подібно з національною спільнотою. І вона живе та діє крізь різні органи - одиниця, роцина, племена, світоглядіві, релігійні, станові, політичні групи, як вогнища певних вартостей, яких завданням є служити цілій національній спільноті, бо і тут здоров'я і життя нації, - підставова правда. Не заторкуємо тут питання, як національна спільнота включає себе в загально - людську сімю народів, і які відношення національної спільноти до метафізичних вартостей.

З часу, коли хто небудь порушує цей гієрархічний уклад і порядок вартостей створюється хаос, а в результаті небезпека для існування цілого національного організму. І тому ми твердимо, що український вояк мусить визнавати такий уклад вартостей в живому національному організмі. Та не тільки визнавати! Її святим обов'язком свідомого українського вояка є стояти на сторожі гієрархічного порядку в житті народу.

Спостерігаючи життя державних народів, на кожному кроці, стверджуємо, як вояцтво виявляє зрозуміння для гієрархічного укладу вартостей цілої спільноти і як вона сповняє роль сторожа правопорядку. Історія, а також сучасне життя народів дає безліч доказів на те, як національна армія не тільки берегла, але й береже державну суверенність перед ворожою агресією, зокрема, в критичних моментах внутрішньо-політичного життя, коли народові грозить катаклізм чи внутрішня анархія, спричинені непорозуміння шого порядку чи злобою окремих одиниць та партійних груп.

Немає сумніву, що це відповідальне і почесне завдання армії. І треба признати, що різні національні армії, за виїмком хіба армій в державах з тоталітарними режими, гідно виконували ці свої завдання.

Ці основні ствердження потрібні на те, щоб українське вояцтво

на чужині знає ті ідейно-політичні позиції на яких воно стоїть і яких боронить.

Із загально визнаних ідейно-політичних позицій переходимо тепер до розв'язки й розгляду практичних питань, щоб дійти до конкретних висновків. Таким практичним питанням являється саме заголовне питання нашої статті, питання єдиного військового керівництва для українського воєцтва на чужині. В житті державного народу ця проблема не існує, бо там цілком ясно, що найвищою політичною владою для війська є суверенні органи державної влади. Вони є керівниками, а в слід за тим репрезентантами державного народу внутрі і назовні. Покликані ними до життя військові органи-міністерства, генеральні штаби, інспекторати це безпосередня виконна контрольна влада для армії.

Складнішою бодай, доки не з'ясується докладно стану та положення - виглядає ця проблематика в житті поневоленого народу, де тих суверенних органів влади або взагалі немає, або - хоч і є - то вони не діють. В такій ситуації єдиним правильним шляхом як знайти розв'язку цього питання, було б на час визвольної боротьби перебрання та зосередження не тільки військової, але й політичної влади в руках Головного Військового Командування, аж до часу, доки не створиться нормальна державно-політична влада. Бувають випадки в історії народів, що така розв'язка є найбільш доцільна та спасенна.

І ми таку розв'язку в сучасному положення українського народу пропонували б і її боронили б, коли б мали до діла тільки з самим фактом збройної боротьби українського народу тепер, чи підготову до такої боротьби в майбутньому, і коли б на українських землях в останніх роках визвольної боротьби не створено нових фактів далеко ідучого політичного значення, які обов'язково мусимо врахувати при розв'язці питання сучасного військового керівництва поза нашою Батьківщиною.

Як же ж тепер представляється справа на цьому відтинку? Чим завершився деволітний процес революційно-збройної і політичної боротьби українського народу?

Відповідаючи на поставлені питання, щоб зблизитися до конкретної думки щодо військового керівництва на чужині, будемо послуговуватися тільки самим незаперечним ствердженням не аналізуючи довгого процесу, який попереджував саме такий фактичний стан.

Перше: За час останніх років визвольної боротьби українського народу, зокрема в найбільш тригічні роки для України 1939-1945, ніхто з претендуючих на суверена України не проявив ніяких кроків у напрямі організації та усвідомлення народних мас України і не організував хоч би пасивного спротиву, не говорячи вже про активну збройну і політичну боротьбу за Українську Державу та самоборону населення, проти ворогів України. До 1945 р. - отже в найбільш грізних роках, які колинебудь переживала Україна, ні український народ, ні зокрема, український воєк не почувли одного підбадьорюючого та закликаючого до витривання - коли ще не до якоїсь дії - маніфесту чи звернення, в яких згадані для державної влади України претендуючі суверени вказали б шлях, як вибороти волю України. Питаємося, хто розкривав перед українським народом правдиве обличчя гітлеризму і сталінізму? Хто відважувався дати українським народним масам відповідь на дошкульні питання: "Як нам бути?".

Тим то всі претенденти на політичних провідників самі дали собі свідство, що вони ні не покликані, ні не здібні, щоб керувати поневоленим народом, вести його до визволення та його репрезентувати. Держав-

ний муж, чи високий військовий старшина, який не веде, сам відсуджує себе від того, щоб бути державним мужем, чи старшиною.

Таких старшин у війську віддають військовим судам, політиків - та радше не відповідаймо на те, бо в українському політичному житті про це дехто твердить, що воно найбільш демократичне, прийняті дві основні засади. Перша: - це засада політичної непрогрішимості, іншими словами, що український політик ніколи, ніде і ні серед ніяких обставин себе скомпромітувати не може, і друга - це засада вічності стільців, на які хто раз засяде.

Друге: - не зважаючи на те, український нарід організував свою самооборону проти окупантів та політичну та збройну боротьбу на два фронти. Зокрема, власними зусиллям, без чужої допомоги сформував збройні повстанські кадри - своє рідне військо, Українську Повстанчу Армію.

Третє: - в дальшому процесі самооборони і боротьби, з ініціативи УПА покликано до життя найвищий орган державної влади на Україні, Українську Головну Визвольну Раду з її Генеральним Секретаріатом, революційний передпарламент і революційний уряд України на час визвольних змагань.

В той спосіб завершився довголітний процес творення нової державної формації України з верховними органами, власною армією і власним апаратом у всіх ділянках національного життя. Кинене в землю здорове зерно кінитьця, запускас коріння, росте, дозріває, дає плід і живе, без огляду на те, чи хтось, хто стоїть осторонь бажає цього чи ні, без огляду на те чи хтось бачить це, чи зумисно примикає очі, щоб не бачити, як життя кермується власними законами. Законів життя, ні самого життєвого процесу тим не зупиниться, ні заперечиться. Так і в життєвому процесі українського народу, чи цього хотіли Гітлер, Сталін та їх українські стунайси чи ні, створюлася підпільна державна українська формація саме, як вияв невмиручої життєвої сили українського народу і враз як протидія наміреної України Москвою "державної" формації УРСР з її урядом.

І саме цю правду мусить мати перед очима український воєк. Ми, хоч і члени поневоленого народу та живемо як свідомі громадяни України в одній підпільній державній формації з її законами, її невидною, але діючою державною владою, з її громадянами і територією, за які ведеться кривавий змаг.

Мандат тих революційних органів нової державної формації України не спирається вправді на формальних виборах, чи голосуванні, бо і на істинний здас собі докладно справу з того, що в умовах окупації й боротьби немає можливості сягнути до таких форм вияву народної волі, але цей мандат впливає з основного - з волі народу жити, захищатися і боротися за своє право за існування і на суверенне державне життя. Бо революційно-визвольна боротьба знає одну засаду, одно право: коли хтось не цїє, не вмїє, чи не хоче діяти, то він стає для народу мертвим, а нарід живе і розв'язує проблеми так, як цього життя і боротьба вимагають. Понад формальностями стоїть закон життя і самозбереження народу.

Четверте: - Революційно-визвольна збройна і політична боротьба українського народу в рамках накресленої підпільної державної формації України ведеться до сьогодні. Її очолює УГВР, а від УГВР збройними силами на рідних землях керує Головна Команда УПА. Через публікації наших видань стараємось познайомити українських воєків на чужині з уривками цієї боротьби.

П'яте: - Боронимо погляд, що очолювання, керівництво, організація

та репрезентація визвольних змагань, це нероздільні поняття. І тому саме УГВР вислала за кордон своє Закордонне Представництво з дорученням бути речником українського народу та його визвольних змагань на зовнішньо-політичному форумі й організувати здорові українські самостійницькі сили на еміграції на внутрішньому відтинку, щоб у цей спосіб запобігти декомпозиції та розпородженні українських сил, тобто проводити відповідну працю в запиті по лінії конючасних потреб Краю, чи радше під аспектом цілості визвольних змагань українського народу.

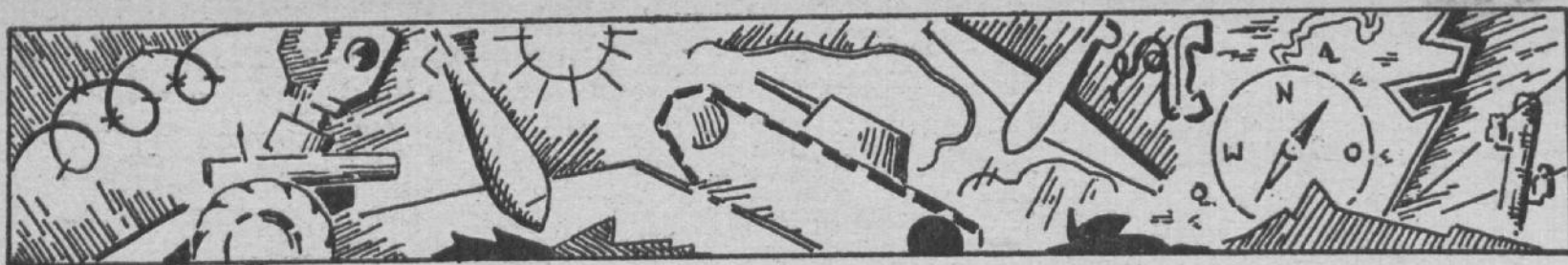
Успіх визвольних змагань не тільки фінальний, але й на шляху до фіналу не лежить у голошенні і практичному переводженні відірваності закордону від краю, ані не в площині розриву між народами, що борються, і його частиною, що знайшлася на чужині, але цей успіх залежить від якнайтіснішого духового і морального пов'язання українського народу на цій земній кулі. Тому всякі спроби звузити питання дальшої визвольної боротьби українського народу до проблеми української еміграції, вважаємо нежиттєвим, а то є шкідливим.

Боротьбу за Самостійну Соборну Українську Державу ведеться, перш усього на Україні. І з цього не заперечимо звідсіля, бо так завжди було і буде, що українці боролись і будуть боротися на своїй землі за свою Державу, аж доки цієї держави не ^{ви}б'ють. Але так, як на Україні існує один протибольшевицький фронт, так і нам на чужині треба в цей фронт включитися, бо ворог є і діє також на чужині. І ворог мусить це відчувати, що де б він не зустрів українця, там зустрічає українського бійця самостійника. На жаль сьогодні ще такої постанови не займають т.зв. українські політики з-під різних знаків. Пропаганда гітлерівського фашизму ще не замерла, але оживає з пробудженням тих "великих" політиків, які проспали шість років героїських змагань українського народу. Українську самостійницьку боротьбу на рідних землях вважають ці політики за інтригу большевиків. Хотіли б ми, щоб ці політики поставили крапку над "і" та ствердили, що вікові змагання українського народу - за Хмельницького, Мазепи, Петлюри, і т.д. - були інспіровані Москвою... І саме тут українське вояцтво, де б воно серед воєнної заверюхи не найшлося, буде боронити честь українського воєнка - бійця за самостійність і стоятиме на сторожі пошани до українських визвольних змагань в минулому, сучасному і майбутньому.

Шосте: - На рідних землях збройними силами керує Головна Команда УПА, а на чужині військовою владою для українського вояцтва є Військовий Центр при Закордонному Представництві УГВР, єдино відповідальний за організацію, розпланування і проведення військової роботи та за її координацію з краєвими військовими чинниками. Тільки визнанням цієї правди зможемо зберегти українські запасні сили та воєнно-здібний елемент перед розбиттям розпорошенням та небезпекою нового служіння чужим "богам".

І тільки в цей спосіб українське вояцтво на чужині своєю поставою засвідчить правдиве побратимство зброї з тими, що цю зброю держать ще міцно в руках, як військовий авангард в боротьбі за Українську Державу.

--

О.ВУЙ

З ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ АРТИЛЕРІЇ

Артилерія, слово латинського походження. Воно означає: а р т и - швидко,, л е р т ђ о - метати. Інше значення для цього слова має Ч.А. "Артельно" /колективно/ обслуговувати машину.

Артилерія, як засіб боротьби, дуже давно одержала своє примінення. у воєнних діях - ще за часів античного періоду. Розвиток та вдосконалення її проходили незвичайно позитивним темпом, але вона завжди залишалася кращою, грізною зброєю, яка дуже часто впливала на вислід воєнних дій.

В давні часи, коли народи не мали ще запальної зброї, коли основним засобом боротьби був лук і стріла, а засобами оборони - "кальчуга" - металевий одяг і щит, то в ті часи велике примінення у воєнних діях мали твердині /фортеці/. Племена, які мали низку твердинь були господарями ситуації, вони були непереможні, бо зброя того часу не могла розбити широкі, кам'яні стіни, твердинь, тільки довготривалі облоги, і то в виняткових випадках примушували вороже військо капітулювати. Частіше всього, окружене військо, само переходило в атаку на виснаженого облогою противника, або робило короткі випади і таким чином звільняло себе від облоги.

Залишки великих сіток твердинь зустрічаємо ще й сьогодні, а саме: на берегах Чорного і Каспійського моря, на Балканському, Апеннінському і піренейському півостровах, на північних берегах Африки і инш. Це твердині періоду VIII - XII століття.

Ціла Європа, зокрема середня, покрита великою сіткою потужних твердинь, з яких деякі мали дуже велике значення у війні 1914 - 18 рр. напр. всім відома твердиня Перемишль у Галичині за здобуття якої російські армії заплатили великими втратами. Відома твердиня Ізмаїл мала вирішальний вплив на закінчення російсько-турецької війни /XVIII ст./. Найбільше значення твердинь, масове їх будівництво, належить до феудального періоду, коли князь фєвдал будуючи свій будинок-замок, обов'язково обгороджував його міцною кам'яною стіною і широким та глибоким ровом. Найслабшим місцем даної твердині були брами, ворота, які часто будовано з товстих дощок, а пізніше оббивано ще й залізом.

Хоч в часі облоги твердині, військо, що облягало мало і скількитсно і якісно перевагу і проявляло велику активність, - то перемогу здобувало тільки тоді, коли прорвалось до твердині через її брами. Воєнна думка почала працювати над питанням винаходу такої зброї при допомозі якої

можна було б розбити брами фортеці. Згодом така зброя появляється у військових колах того часу, вона зробила цілу революцію, і привела до нових засобів так оборони, як і наступу. Перша така зброя, як попередник нашої артилерії, називалася к а т а п у л ь т а. /Диви рис. ч. 1./

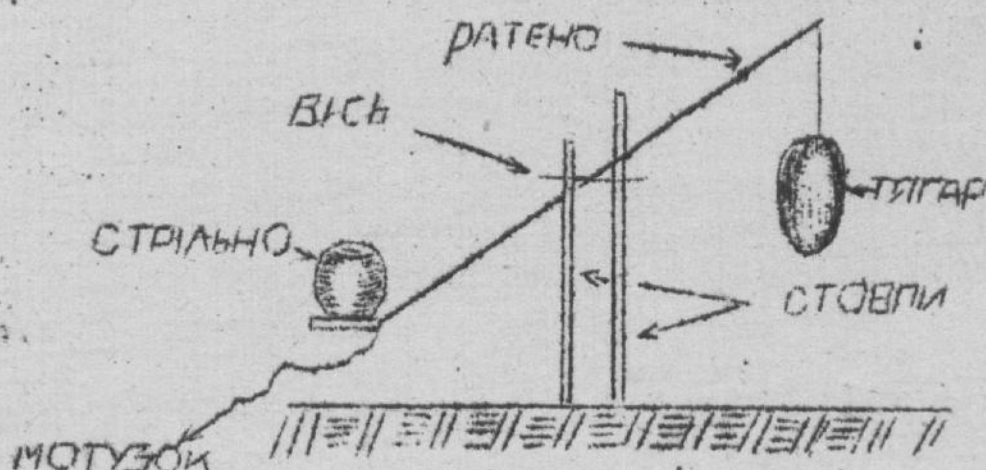

Рис. ч. 1.

Це дуже примітивна зброя, яка нагадує селянську криницю. Дещо пізніше, для розбиття брам твердинь, використовується т. зв. т а р а н и /Диви рис. ч. 2. /. Таран на вигляд нагадує спосіб будовою теперішню гармату. Він діяв на дуже малу віддаль – не більше 10 кроків. Пристосування первісної артилерії було слідує: таран підкочувано до брами, його колеса міцно прикріплювано до землі, а далі вкопувано два стовпи, до яких ніби тятину прикріплювано пружину. Кількох воївків натягали при допоміж метузка пружину, закладали в дерев'яне корито тарана "стрільно" або великий камінь, і одночасно пускали метузок. Пружина з великою силою викидала "стрільно", яке летіло до брами. По кількох разів повторюванні "артилеристи" досягали своєї мети: брама була розбита і туди до твердині вдирались воїки.

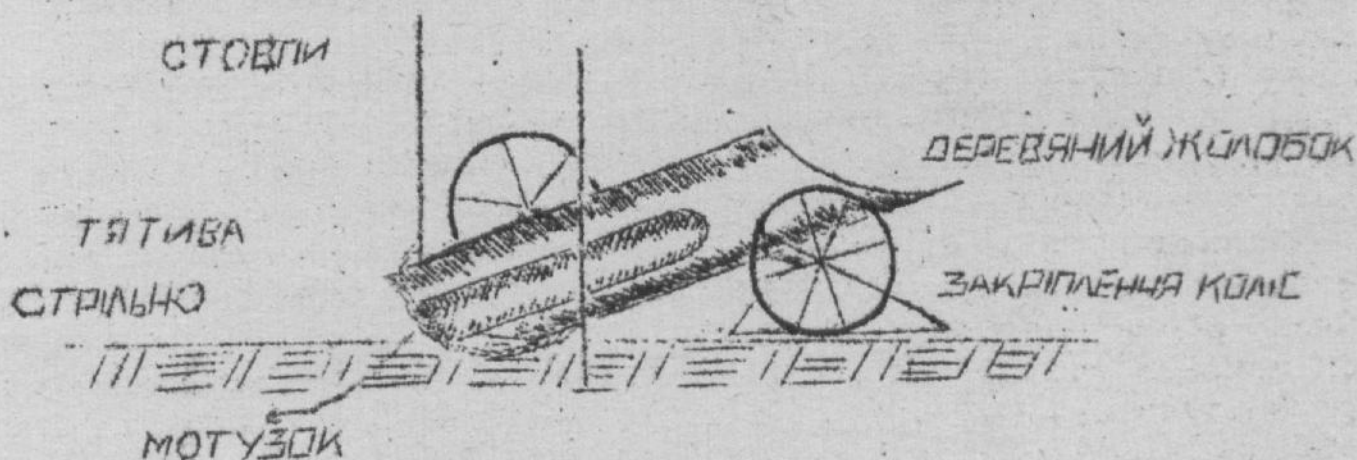

Рис. ч. 2.

Для катапульти була дещо інша. Таран використовувано лише до розбиття брам, катапульту уживано в кожному місці твердині за рівчаком, а саме: закопувано в землю два стовпи, а в їх горішній частині закріплювано вісь, до якої знову прикріплювано рамено. До товстої частини рамена прикріплювано великий тягар, до другої частини – дощину, на яку кла-

ли "стрільно" або посуду з різними речовинами. Дощину придержували сильні вояки при допомозі мотузка. Після вибухання мотузка "стрільно" чи то посуд з речовинами, блискавично відривались від дощину та перелітали рівчак на стіну твердині, чи теж на спеціальні цілі. Першими "стрільними" було переважно коріння різної величини, а з часом почали пристосовувати:

- гарячу смолу для підпалювання забудовань;
- різні заразливі покидьки для розповсюдження хвороби серед оборонців твердині;
- різnorodні шкідливі тварини і звірята /комахи, змії і т.п./.

З винаходом порошу, перша артилерія втрачає своє значення, а починається розвиток гранатометної війни, підкопів під твердині та руйнування стін твердині. Однак з появою чавуну, заліза - появляється перша пальна зброя, яка вже тоді називалася гарматами. Стрільна тих гармат були різnorodні. Кам'яні стрільна були замінені на кулі. Ними стріляно на віддалі 200 - 800 м.

Потреба стріляння на більшу віддаль змусила змінити будову стрільна, як теж дуло гармати. Появляються стрільна дуже подібні до сучасних та дула гармат з відповідними нарізами. Таке відкриття було великим прогресом у розвитку артилерії збільшило значення артилерії у війнах та уможливило створити новий рід війська артилерію. Війна 1914 - 18 рр. спричинила висунення і розвиток артилерії з одного боку як засобу боротьби, а з другого, як методів підготовки артилерійного вогню і його застосування в залежності від цілей і завдань можливих для артилерії. Війна тих років наче б то закріпила і оприділила розміри гармат та форми стрілен. Це період повного розцвіту артилерії. В тій війні саме артилерія відіграла одну з важливіших ролей. Нагромадженість артилерії була така велика, що не тільки нею озброєвано окремі військові частини, але і кожний вояк мав т.зв. "кишеневу артилерію" - ручні гранати.

Підчас першої світової війни не було таких твердинь, укріплень, яких не можна було б знищити тодішньою артилерією. Всім відомо, як одного гарного, сонячного дня мешканці Парижа, які не відчували війни і жили спокійним життям, були обстріляні артилерійним вогнем з віддалі 120 км. Це їх обстрілювали німці одною 60 дм. гарматою "Берта".

Розвиток та сила артилерії примусили всі армії світу будувати великі укріплення. Всім відомі т.зв. лінії: Магіно, Вігфріда, Марнайма, Сталіна і т.п. Це цілі слуги укріплень з підземними сполученнями, казармами, з повними мешкарськими влаштуваннями, з електростанціями та залізничними шляхами. Будову цих укріплень спричинив розвиток артилерії в першій світовій війні. Статистика втрат живої сили ясно показує, що більшість з них спричинила артилерія. Отже артилерія являється не тільки руйнуючою силою, але теж сильною зброєю проти живих цілей.

Після першої світової війни розвиток артилерії ішов у загальному згідно з тактично-технічними вимогами, розробленими на основі всебічного вивчення вислідів війни.

При кінці 1932 р. майже всі армії мали вже зразки зброї, які своїми тактично-технічними даними були близькі вимогам комісії Рестервельта.

Впродовж цього цілого періоду велася посилена праця над винаходами нових зразків зброї. Дослідження модернізованих арт. систем привело до пошукування нових методів виробництва гарматних дул і покращання якості гарматної сталі.

В США працювано над виробленням центробіжною відливною, спочатку лише дул малих розмірів, а пізніше і великих. При кінці 1932 р. армії

почали відходити від продукції універсальних гармат типу "піхотна - протипанцирна гармата". Відомо, що універсальність цих гармат досягалась кількома способами: пристосуванням змінних дул, вкладних і подвійних дул на одному лафеті, розміщених у вертикальних, чи горизонтальних площинах. Типові універсальні гармати даного типу виробляли заводи Шнайдер - Крезе /Франція/ і Бофорс /Швеція/, що випродали системи слідуючих калібрових пар: 75 і 25 мм, 75 і 47 мм, 81 і 37 мм, 81 і 47 мм і інші. Універсальні типи "полева - протилетунська гармата", над якими працювали підприємства фірми Бофорс і арсенали США, почали старітись.

Появляється малокаліброва, автоматична протилетунська /зенітна/ гармата. Одночасно фахівці працюють над створенням універсальних систем: гармат - гавбиць /85 мм гармати Шнайдера та 90 мм гармати Бофорса/.

До кінця 1932 р. в Англії, Франції і США займалися конструкцією різних зразків видів самохідної артилерії. Одночасно починається випуск приладдя до кермування протилетунським артилерійським вогнем для середнього і важкого калібру протилетунської артилерії. В тому періоді появляються системи: Сперри, Віккерс, Шнейдер, Верног і Когнед, що вирішують завдання протилетунського стріляння на основі гіпотези, згідно з якою ціль за випереджений час порушується рівномірно, прямолінійно і в горизонтальній площині.

Для нічного стріляння створюють спеціальні прожектори, звуколови і коректори. В 1932 р. фірма Герц /Австрія/ опрацювала спосіб сліпого стріляння використовуючи т. зв. акустичні висотоміри і 2 - 3 звуколови, розташовані на кінцях баз знаної величини.

Для пересилання даних для гармат, застосовується лампові і моторові синхронні передачі.

Для малокалібрової протилетунської артилерії конструується автоматичні приціли типу Райнметалл, Ерликон і Цейс. Починається перехід від рурок шрапнеліних і порохових до гранати з механічними рурками для регулювання віддалі та капелі, що світить.

В часі еспанської війни виявляється велика роль артилерії. В тодішніх військових операціях масово застосовувалося панцирі і летунство. Ця війна примусила армії світу озброюватися протипанцирною та протилетунською артилерією. Масове застосування летунства на різних висотах, від 100 до 7000 м, а то й вище, потвердило, що для успіху протилетунської оборони треба створити три роди гармат: малого, середнього і важкого калібру.

Та про це другим разом.

Е. БАЙДА

А Д Ю Т А Н Т
/Закмичення/

Б о є в д а т н і с т ь

Адютант є відповідальний за приготування всякого роду сполохів: пожежного, летунського, загального до вправ і дійсно. Опрацювання їх полягає в тому, щоб у всіх сотнях і штабах були на видному місці вивішені правильники сполохів. Там повинно бути подано: коли оголошується сполох і в який спосіб, хто має право, а радше обов'язок оголошувати сполох, де є місце збірки та інші розпорядження. Адютант повинен перевірити, чи дані правильники є всім знані і чи відбулися вправи сполохів, і те в різних порах дня і року. Головною вимогою справних сполохів повинна бути не скорість, але докладність, тишина, а в ночі не уживання світла.

Р о з в і д к а і к о н т р о л ь р о з в і д к а

Курінний мусить знати, що діється в курні в часі миру і в часі війни. Крім цього мусить всякими засобами зібрати відомості про ворога. Також обов'язком його є протидіяти ворожій розвідці; адютант виконує при тому головну технічну працю. Сітка розвідки повинна бути дубльована незалежно від того, що працює різними засобами. Позірно це виглядає на шпигування власних старшин, однак командир не буде мати ніколи реального, фізичного і морального стану курня, якщо полагатиме тільки на офіційних зголошеннях. Він ніколи не має стільки часу, щоб це самому перевірити. Граця зможе бути видайна тільки тоді, коли навіть старшини не будуть знати, як розбудована сітка.

П р а ц я м о б і л і з а ц і й н а

Майбутня війна створить відразу без оголошення фронт у цілому краю, тому перехід війська зі стану мирного на стан воєнний мусить бути незвичайно докладно опрацьований з врахуванням всяких трудностей. Мобілізаційні вправи повинні відбуватися бодай раз на квартал. Якщо ця праця має бути дійсно постійно актуальна, то вже в часі миру повинен бути один мобілізаційний старшина на курні. Це був би другий адютант у часі війни. До тих мобілізаційних вправ повинно належати не тільки організування боєвих частин з уваги на людський матеріал, але також доповнення кошей, чи інших засобів пересування, зброї чи муніції, вантаження возів, завжди перериване летунськими налетами і т. д. Майже кожна мобілізація має багато непримінених опрацювань і триває завжди багато довше від передбаченого часу. Тому адютант повинен пригадувати командирові про потребу переводити мобілізаційні вправи.

Завваги: Подаю найчастіші недомогання, які я ствердив підчас мобілізації в трьох арміях, і на ці недомогання повинен звернути увагу наш адютант.

- 1/ Час зголошень людей майже завжди закороткий.
- 2/ Засоби транспорту завжди невистарчають. У випадку летунського знищення чи інших ворожих дій, замалу увагу звертається на резерви.
- 3/ Групування муніції, а не роздавання її бійцям.
- 4/ Недопильнування галем при возах, дисципліни вантаження, а взи-

мі підковування коней.

5/ Найбільша хиба адютанта в тому, що він усюди сам бігає, а в канцелярії всі справи полагоджують підстаршини. Саме тут мусить бути зорганізований почот, або штаб, і той допомагає адютантові в праці.

Контроль планів оборони мусить бути також і в часі миру, щоб жодні парашутисти не були для куріня несподіванкою.

Транспорти. Здається, в будуччині військо не буде транспортоване пезідами. Але які б і не були засоби транспорту, то істотна праця приготування буде дуже подібна, і тому план її повинен бути розроблений. Завданням адютанта є вишколити штаб так, щоб не було прірви у командуванні курінем і щоб був постійний зв'язок із зверхником. Крім цього не повинно бракувати частин на місці вантаження чи розвантаження, а час цієї праці мусить бути якнайкоротший.

Підчас транспорту адютант повинен звернути увагу на такі речі:

1/ При вантаженні мусить бути завжди присутній вантажний старшина. Він повинен мати заступників і точку командування.

2/ До всяких праць вантаження не можна визначати кількох людей, але завжди рій, чоту і т. д. з організаційним командиром, і він має бути присутній при своїх людях.

3/ Всяка чергова служба повинна бути обсаджена найбільшійшими.

4/ Всі командири повинні бути при вантаженні так довго, доки вантаження не скінчене.

5. Шкіц і наказ вантаження треба зробити в чотирьох примірниках: один дістає командир куріня, один має при собі постійно той, що вантажить, один є на вартівні в руках команданта варті, а один має черговий старшина транспорту.

6/ Колеса засобів пересування мусять бути добре заклиновані.

7/ Крім нумерування вагонів треба повивішувати показники. /Подібно як дороговкази: "До команданта транспорту"./

В и х о в а н н я

Адютант допомагає курінному при вихованні кадрів при допомозі культосвітнього референта. Це виглядає так:

1/ Приготовляє із звітів чергових старшин куріня звіт для курінного, де б у поодиноких випадках браку карності вояків ці вояки були покарані, а добрий вчинок вояка похвалено. Дуже часто чергові пишуть шаблонні звіти, де вже з самої форми видно, що перебіг служби був недбалий. Обов'язком адютанта є звернути на це увагу, подати черговим додаткові завдання та перевірити їх виконання. Таке солідне студіювання книги звітів і реакція на них причиняється до кращої служби, тобто до військового виховання. Події, які часто повторюються, нотує адютант до відправ курінного.

Всякі звіти, які має відіорати курінний, сумлінно, точно приготує адютант, напр.:

"Пор. Х стає до карного звіту за спізнений прихід з відпустки. Перед звітом адютант перевіряє всі книги і голосить курінному наступне: Пор. Х стає до звіту за 3-денне спізнення з відпустки. Остання оцінка дуже добра, чота його одна з найкращих, родину має дуже велику, матеріальні відносини погані, досі не був ніколи караний. В цей спосіб адютант немов би прокуратор вказує, улекши курінному рішення щодо присуду.

2/ Релігійні свята. Всякі релігійні свята, підчас яких присутній командир, повинні мати особливо урочистий характер. Напр. у

наказі повинен бути поданий докладний перебіг свята, і так: час, у якому буде відібраний звіт частини, час початку служби Божої, план розміщення частин, черга перемаршу. Крім цього в наказі повинно бути сказане: хто приготував площу, забезпечує кордон від цікавих, а не покликаних, і який перебіг урочистості на випадок дощу.

Найчастіші хиби у релігійному вихованні:

а/ Брак старшинських та підстаршинських кадрів при вояках. Не має вояк іншого бога як старшина, і коли вояк не бачить на святі сотенного, то або підривається в нього авторитет його зверхника /літний, не побожний/, або сама релігія видається бійцеві не важна. Релігійні війни виказали, що віруючий і практикуючий вояк найкращий. Тому обов'язком ад'ютанта є дуже точно перевіряти присутність кадри.

б/ Бодай раз на місяць повинна відбутися спільна молитва куріня.

в/ Коли є добрий ад'ютант, то курінний священник не матиме часу нудьгувати; він помагатиме в культ-освітній праці і т. д.

Пропаганда. Це новітня грізна зброя, яка сама одна може знищити курінь, або зробити з нього героїв. Тому ад'ютант мусить спільно з референтом пропаганди чи культ-освітнім запобігати ворожій пропаганді, а справно кермувати власною, а саме:

а/ справджувати, чи часописи служать до читання, чи тільки як папір, що нажалі часто буває.

б/ чи вояки користають з курінної бібліотеки.

в/ чи і як мають зайнятий вояки вільний час /шахи, стук-пук і т. д./

г/ всякі вистави, ватри, аматорський театр, кіно, відвідування важних культурних чи історичних місць, все це мусить бути дуже солідно організоване і педагогічно обдумане. Провідним ключем у вихованні мусить бути: "вояк не сміє нудьгувати, бо нудьга - це по хворобі друге нещастя людства та джерело всякого зла".

Матеріальна опіка над родинами вояків.

Це праця священника. Однак не буде це добрий курінь, коли його колишній вояк, як інвалід, буде терпіти злидні.

Обов'язком ад'ютанта є перевіряти, чи всі знають приписи про опіку над вояком та його родиною, чи ведеться докладний облік хворих, ранених та полеглих, і він мусить справджувати матеріальний стан родин вояків. Ад'ютант повинен теж дуже сумлінно перевірити, чи на санітарів вибрано чесних людей, а не таких, що в бою перші ховаються. Бо санітар перший подає точну адресу полеглого. Дуже часто через недбалість санітарів повідомлення про смерть бійця йде на іншу адресу. /Я на війні, після звітів несумлінних санітарів, три рази згинув, а раз вже були повідомлені про це мої родичі/.

Суд. Хоч курінь не має суду, але референтом карних справ є часом з konieczности підстаршина. Тому ад'ютант повинен йому в праці помагати, а не лише контролювати. Істотною працею референта не є слідити провини, а запобігати їм, влаштовуючи гутірки про карі та злочини і т. д. Він співпрацює також з культ-освітнім референтом у ділянці загального виховання.

Зв'язок з краєм. Громадянство хоче знати, яка доля його найкращих синів на фронті. Дуже добрим чинником підтримання моралі та бойового стану куріня є часті вістки про нього в часописах, радіо, фільмових додатках і т. д. Так і тут має ад'ютант гарні можливості для своєї праці.

Підвищення. Одною із тяжких праць зверхників є справедливе підвищення підлеглих. Обов'язком ад'ютанта є справджувати, кого підвищують у чині. Дуже часто при контролях вишколу, або відтинках фронту, чув я нарікання, що даний Х не надається на свою функцію, а в списках про підвищення бачу я його на першому місці. Часто сотні подають нерів-

номірну скількість кандидатів до підвищення. Тут завжди вкрадається велика несправедливість, бо є лише дві можливості: або якась сотня подає легкодушно таких, що на це не заслужили, або в одній сотні забагато добрих воєнків чи підстаршин, що також не повинно бути і тому цими обом випадками повинен зайнятися адютант.

В і д п у с т к и. Навіть Наполеон дуже радо спізнявся з відпусток, і раз навіть уже був викреслений з листи полку, як дезертир. Щож говорити про пересічного воєнка! Тому відпустки повинні бути дуже важним чинником виховання, а давати їх треба як велику нагороду поза чергою. Часто однак є інакше. Я, як курінний мав випадок, що мусів покарати стрільця за місячне спізнання з відпустки. При цьому показалося, що це вже була його друга відпустка, тоді, коли інші сотні не мали ще жадної, а в додатку він з першої відпустки спізнився на три дні. Як причину до другої відпустки він подав смерть батька, який вправді помер, але перед двома роками. Тут маємо приклад, на чому повинна полягати праця бунчужного в сотні, адютанта в курні.

О п і к а н а д о с о б о ю к о м а н д и р а. Часто забуває добрий командир курні про свою особисту безпеку в бою. Однак найближче нього знаходиться адютант і той повинен пам'ятати, що втрата курінного це не брак одного воєнка, але втрата довголітньої практики і знання. Командирів не можна випродувати у війні за кілька місяців. Я бачив на війні як у продовж тижня відпало в полку 3. курінних /один згинув, двох ранено/. Безперечно, і адютант був винуватий в тому, що полк втратив 100 % курінних, бо один з них кинувся з чотою непотрібно в наступ, а другий без почоту переходив на нове місце командування, де заскочили його вороги.

Розуміється, що тактовна увага адютанта здержить командирів без потреби наражати своє життя. А найближчий співробітник командира повинен заопікуватися і його мешканням, одягом та їжею.

К і н ц е в і з а в в а г и. Здавалося б, що коли в курінного є добрий адютант, то він не має ніякої праці, бо адютант навіть про його обід подумає. Однак так не є. Вже сама свідомість відновідальності рішення, це дуже тяжка праця. Пілсудський у книжці "Рок 20" пише, що перед головним рішенням переживав муки, подібні до мук вівки, яка перший раз родить. Адютант не відповідає безпосередньо. Його праця здебільша не тактична, тому він мусить бути правдивим помічником командира. Це є загальною користю для курні, бо неперевтомлений курінний видасть краще рішення і тим самим заощадить не тільки кров, але й працю цілого курні, а завдання буде виконане.

ДВА ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ З КУЛЕМЕТНОЇ - СТРІЛЕЦЬКОЇ СПРАВИ

З різноманітної вогнепальної стрілецької зброї; якою озброєні на сучасному етапі стрілецькі з'єднання військ, я беру одну з них, а саме: важкий кулемет "Максим" на станку Соколова, ця зброя, поруч іншої, найбільш знищувальна зброя піхоти.

Всім відомо з елементарних відомостей з теорії стрілецької справи, що для того, щоб перемогти ворога, який розташований на певній віддалі від місця розташування зброї, не обхідно знати цю віддаль та надати зброї певний кут, що й дає їй можливість докинути кулі нашої зброї в те місце, де перебуває ворог.

Кут, який потрібно надати кулеметові має назву кута місця цілі, та утворюється поземом цілки кулемета і лінією від нього на точку цілі. Наприклад: кутом місця цілі від кулемета "К" на ціль "Ц" /рис.1./ буде кут "У" між поземом цілки кулемета та лінією на ціль.

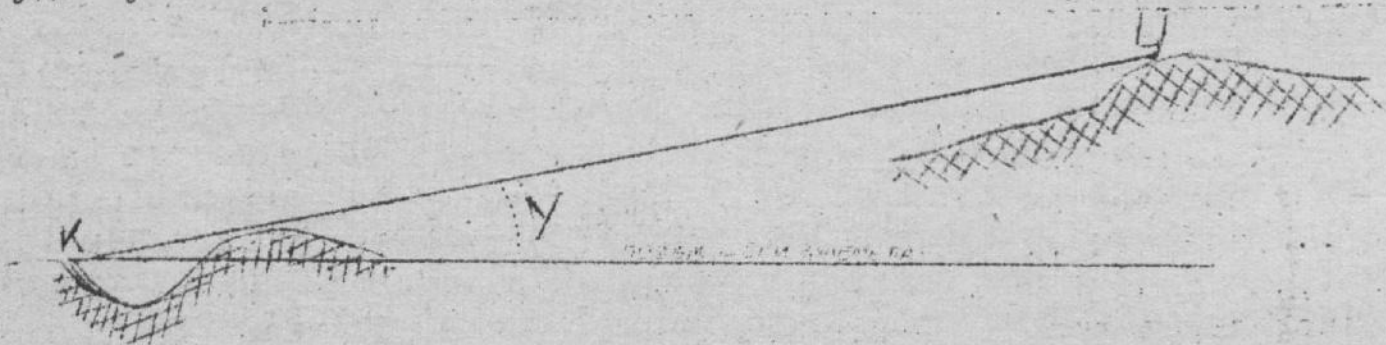

Рис. 1.

Якщо ціль вище кулемета, то кут місця цілі зветься додатним /рис 2/ та позначається знаком плюс $+У$. Якщо ціль нижче кулемета, цей кут зветься від'ємним та позначається знаком мінус $-У$.

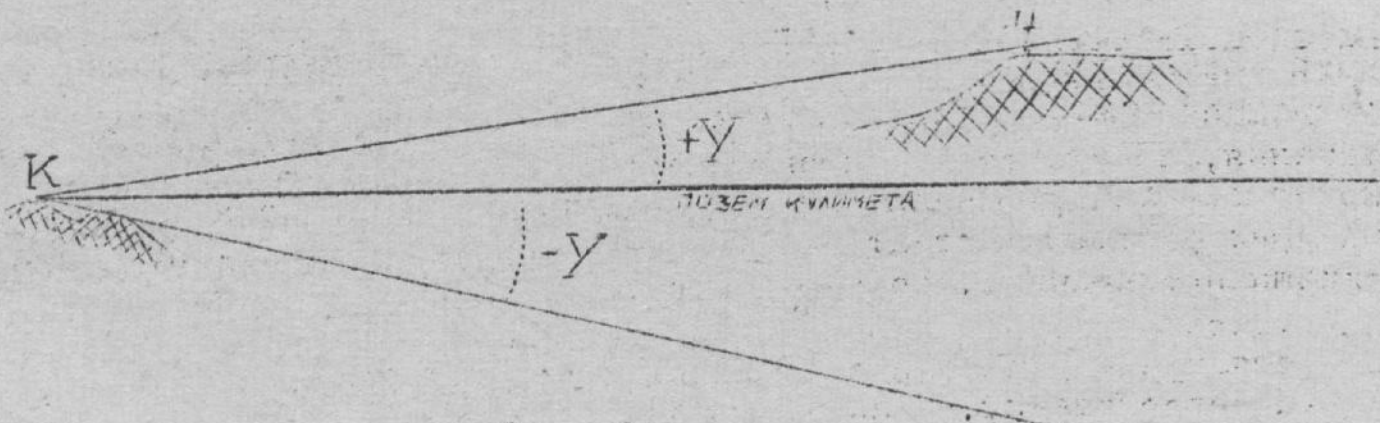

Рис. 2.

Додатні $+У$ та від'ємні $-У$ кути місця цілі.

В завданнях, які повстають перед кулеметчиком при підготовці кулеметної стрілянини непрямою наводкою, застосовуються таке позначення кутів місця цілі:

- У к ц - кут місця цілі кулемета - ціль
- У с ц - " " " старшина - ціль
- У о к - " " " старшина - кулемет.

Кут місця цілі вимірюється в кутомірних поділах. Прямий кут, як відомо з геометрії, дорівнює 90, або 5400'. Прямий кут - це одна че-

тверта частина кола. Повне коло розділено цілком умовно на 6 000 кутомірних поділок, таким чином кутомірний поділок в прямому куті є - 1 500, тому одно кутомірне ділення рівно $3,6' / 5 400 : 1 500 = 3,6 /$

Кутомірне ділення записується та читається так: 1 ділення записується 0-01 та читається: "нуль, нуль, один".

7 ділень записується 0-07 та читається: "нуль, нуль, сім".

12 ділень записується 0-12 " : "нуль, дванадцять".

114 " " 1-14 " : "Один, чотирнадцять"

1253 " " 12-53 " : "дванадцять, п'ятьдесят три"

Покажу все на рис. 3.

З точки стояння кулемета /гармати/ описується як з центру коло, так, щоби воно переходилося якраз в ціль "Ц", а праворуч у точку "Ц1". Радіус кола в даному випадку буде віддалю стріляння.

Якщо повернути потім кулемет, наприклад: праворуч на 0-01, тоді кулі будуть попадати не в ціль "Ц" тільки, праворуч у точку "Ц1".

Віддаль "Ц1" на яку виходить точка падіння куль /середня траєкторія / при повороті із кулемета на 0-01, рівна $1/955$ віддалення, а як виходити з заокруглення, вона рівно $1/1000$ віддалі. Якщо ми будемо повертати кулемет на 0-02, точка падання куль /середня траєкторія/ вийде вбік від ціль на $2/1000$ віддалі іт.д. Внаслідок цього кутомірне ділення називають ще "тисячними". Викладене про "тисячні" обґрунтовується наступно: на підставі формули з геометрії довжина кола, як нам відомо, рівна $2\pi r$. В цій формулі літера "r" позначає собою число 3,14, а літера "r" - радіус / в моєму прикладі віддалення "В"/.

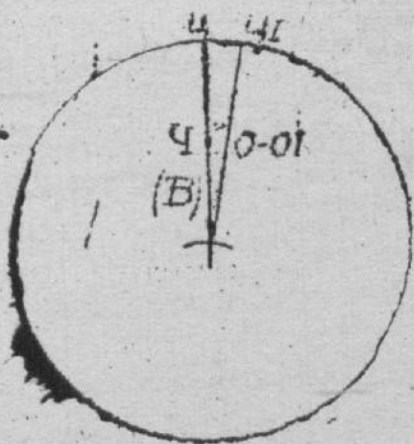

Рис. 3.

Поворот кулемета на 0-01 відхиляє падіння куль на $1/1000$ віддалі.

або довжину "ЦЦ"/рис.3/, ми одержимо тоді, якщо вираз 2π поділимо на 6 000, підставляючи замість "r" його числову величину 3,14 та замість "r" рівнозначною йому віддалю "В", тоді знайдемо:

$$\text{ЦЦ} = \frac{2 \times 3,14 \times \text{В}}{6 000} = \frac{\text{В}}{955} = 1/955 \text{ В}$$

Кут місця ціль обчислюють за допомогою мапи, користуючись наступною формулою:

$$\gamma = \frac{1 000 \times \text{висота}}{\text{Віддаль}}$$

В цій формі: γ - кут місця ціль, 1 000 - число стале, височина - перевищення ціль над кулеметом віддаль - віддаль від кулемета до ціль. Височину ціль над кулеметом можливо знайти поземним лініям мапи, віддаль від кулемета до ціль можна відшукати по масштабі мапи. Знак плюс ставиться при додатних кутах місця ціль, а знак мінус - при від'ємних.

Якщо в наслідок обчислення за допомогою формули одержиться напр. 3, то кут місця ціль рівний 0-03; якщо одержиться 17, то кут місця

цїлі рівний 6-17.

Приклад I. обчислити кут місця цїлі від точки "А" на точку "К" /рис. 4./.

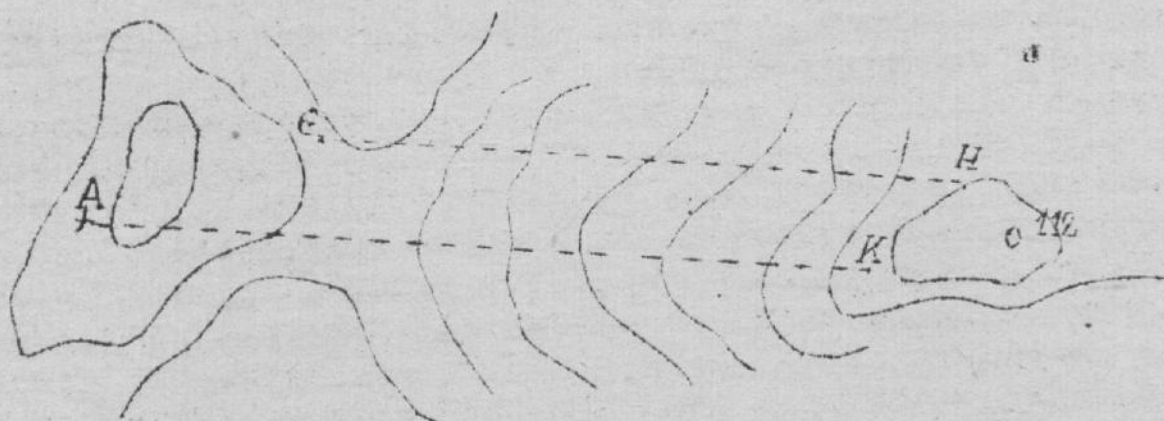

Рис. 4.

височина перерізу 5 м., масштаб 1:25 000.

Рис. 4. оприділення по мапі кутів місця цїлі. Завдання розв'язуємо так: 1. Оприділюємо по масштабі мапи віддаль "АК", а по поземним лініям перевищення точки "К" над "А". Віддаль, змірявши по мапі, знайшли рівною 2 700 м., точка "К" вище точки "А" на 25 м. 2. Підставляємо ці дані у формулу та обчислюємо височину кута "у".

$$y = \pm \frac{1\,000 \cdot 25}{2700} = \pm 0.69 \text{ /це з заокругленням/}$$

Знак плюс поставлено, тому, що точка "К" вище точки "А".

Приклад: 2. Оприділити кут місця цїлі від "Н" на "Е" /рис. 4/. Віддалення "НЄ" знайдено і воно виноситься рівно 2 075 м., "Е" нижче "Н" на 27,5 м. точка "Е" нижче "Н" і тому величину кута означаємо знаком мінус.

$$y = - \frac{1\,000 \cdot 27.5}{2\,075} = - 0.13$$

Перша поява важких кулеметів на озброєння війська не була так використана та тактично застосована, як тепер. Перше застосування кулемета використовували для знищення тих цїдей, які бачив кулеметчик, тобто стрільня велось з відкритої позиції, що значить: бачу цїль, знаю віддаль до неї, відкриваю вогонь.

Дальший розвиток теорії стрілецької справи дає можливість використовувати кулемет для ведення стрільби через голови своїх військ та в проміжки розташовування військ на позиції, що дало можливість кулеметові прийняти участь у боротьбі своїх військ, використавши всю можливість дальності ведення вогневого змагання, залишаючись далеко по заду свого бойового розташування. Особливого значення набрала стрільянина не прямою наводкою по цїлі, якої кулеметник не бачив. На цих питаннях я хочу зупинитись та засувати їх усім старшинам, щоб вони в майбутньому змогли повністю використати цю дуже цїнну зброю.

Стрільня непрямою наводкою застосовується в тому випадку, коли цїлі не бачимо з місця розташування кулемета.

В сучасні часи ця стрільянина набрала досить великого значення, тому, що вона значно поширює можливість тактичного застосування кулеметів у сучасному бою.

Скритність розташування роблять кулемет цїллю, мало досягаємою для

вогню ворога, що при сучасних можливостях вогневих умов дуже важливе. Спеціальні засоби на ведення, дозволяють використати можливу віддаленість розсягання зброї та приймати участь у вогневій боротьбі, находячись глибше в розташуванні бойового порядку. Використовуючи кривину траєкторії, можливо, як уже було сказано, вести стрільня і через голови своїх військ.

Все це розширює поле діяльності кулемета та дає змогу повністю використати цю найбільше знищуючу стрілецьку зброю піхоти.

При стрільні з відкритої позиції кулеметник бачить цілі та, знаючи віддаль до неї, наводить кулемет і відкриває вогонь.

При стрільні з закритої позиції, крім використання спеціального прилада /кутоміра-квадранта/, потрібна попередня підготовка. Розглянемо це на прикладі /рис. 5/. Кулеметник знаходиться при кулеметі, який розташований за вкриттям звідкіль цілі не видно. Для того, щоб знищити цілі, потрібно придати цівці кулемета вірний напрямок по поземі /позема наводка/ та по височині /сторчова наводка/. Цієї наводки зробити кулеметник не зможе, тому, що не знає ні віддалення до цілі ні напрямку, ні кута місця цілі. Ці дані може одержати кулеметник з допомогою топографії.

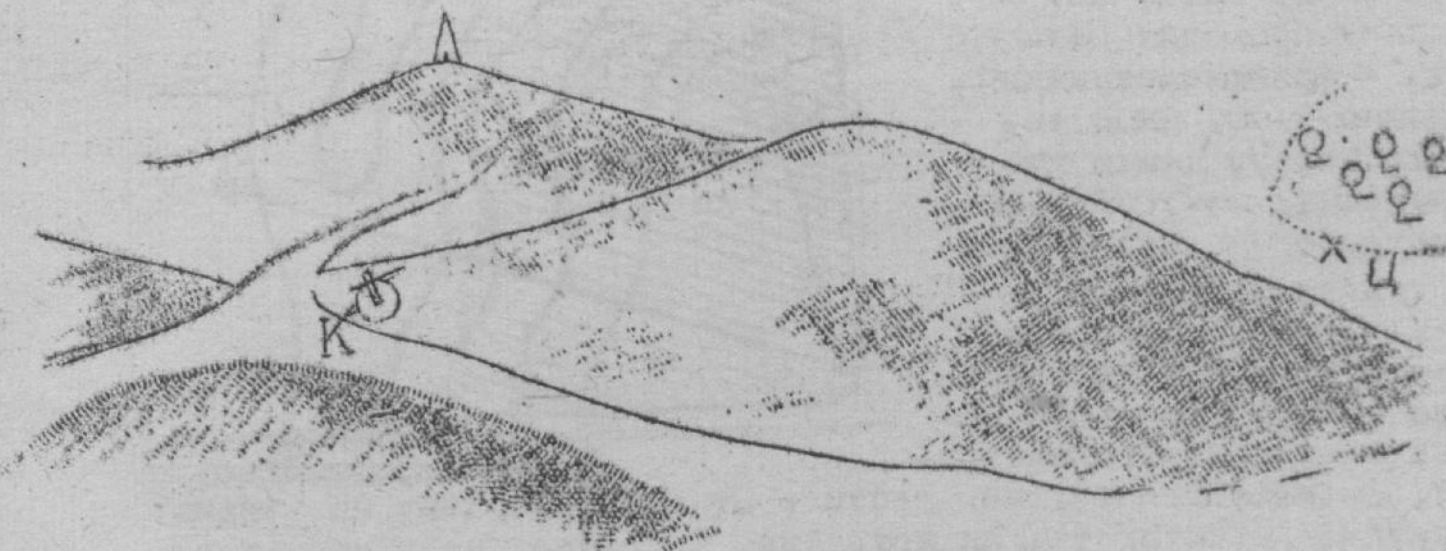

Рис. 5.
Кулемет на закритій площі.

У нас є мапа цього району великого масштабу /рис. 6./. Знаходимо на

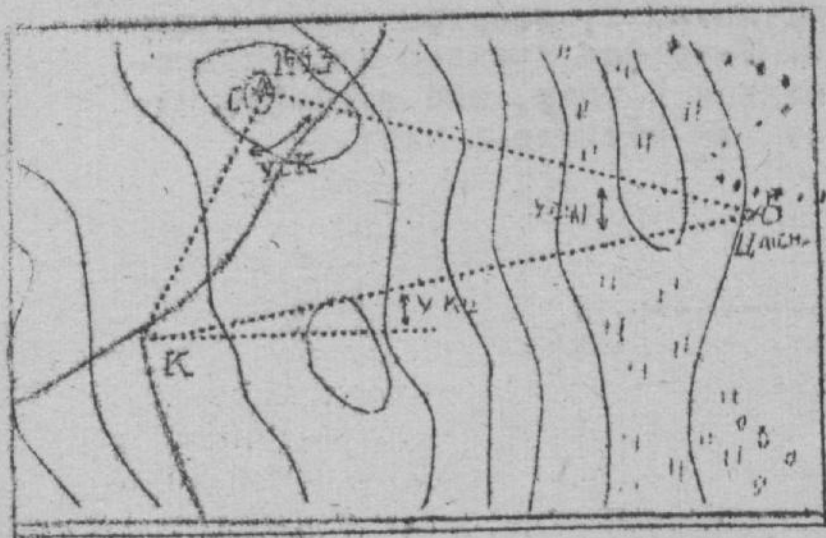

Рис. 6.

мапі точку, де стоїть кулемет, /розхід дороги/ та точки цілі /будинки лісника/. Вимірюємо по мапі віддалення - 1 900 м. в заміні на кроки - це віддалення ставить 2 700 кроків. У таблицях стрільня, чи за допомогою кулеметної лінійки Філатова відшукуємо кут прицілювання на дану віддаль, це буде 0-69. Крім цього потрібно врахувати тут місця цілі. По поземним лініям оприділяємо, що кулемет вище цілі на 10 м., а віддаль, як ми уже знаємо, рівна 1900 м. то розв'язуючи це на підставі фор-

Позиція кулемета на мапі.
Височина перетину на цій мапі рівна 5 м.

мули:

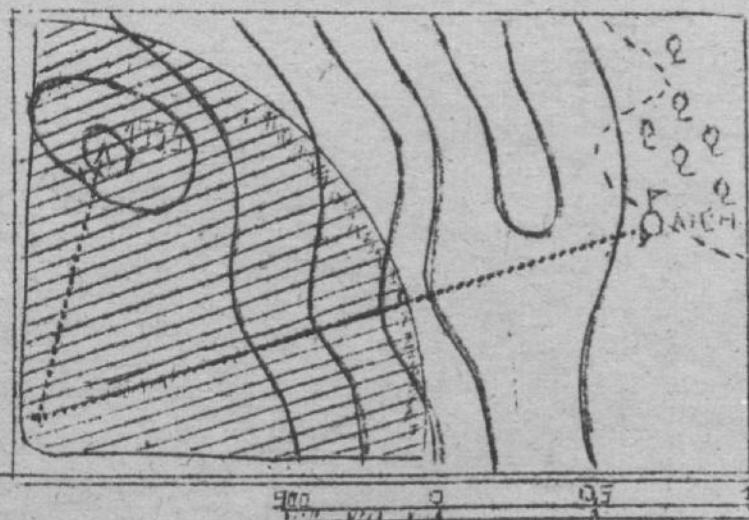
$$y = \frac{\text{Вис.х I 000}}{\text{Віддаль}} \quad \text{одержимо} \quad y = \frac{10 \times \text{I 000}}{\text{I 900}} = 5 \text{ тисячних/заокруглено/}$$

Тому, коли ціль нище кулемета, то кут місця цілі 0-05 буде відємний а, щоб довідатись про кут підвищення, його потрібно відняти з кута прицілювання.

/0-69/ - /0-05/ = 0 - 64. Так дані, які потрібні для сторчової наводки в ціль є: рівень 0 - 64.

Для позової наводки, коли наша ціль не видна, крім двох точок на мапі / кулемет та ціль/, потрібно відшукати таку третю точку, яка була б видна від кулемета, так звану точку наводки. В мойому прикладі це буде тригономічний пункт. Викреслимо на мапі лінії кулемета - ціль кулемет - тригономічний пункт, та зміряємо одержаний пункт. / Рис.7./ Для цього виймемо цилулоїдний кружок, наложимо його серединою в точку стояння кулемета, нульову точку розмістимо з напрямком лінії кулемет - ціль, та придивимось

по зовнішній шкалі кола, через яку поділку проходить лінія кулемета - тригонометричний пункт; одержимо 9-50. Якщо тепер поставити зорову лінію кутоміра на кулеметі 39-50 /30-00 ± 9.50 для доворота на ціль/ та наводити в тригонометричний пункт, кулемет буде спрямований своєю цівкою в напрямі на ціль. Так ми маємо: "кутомір 39-50, рівень 0-64, наводити в тригонометричний пункт". Залишається тільки ввести в ці дані поправку на відхил куль праворуч/ ліворуч/ та, як потрібно, на вітер, на температуру і тоді щойно розпочинаємо вогонь. В розглянутому прикладі всі потрібні дані одержано за допомогою мапи. Якщо мапи нема, то потрібно риніше накреслити таке зображення місцевості, котре б мало замінити мапу.

Таким чином при стрілянні з закритої позиції, потрібна попередня підготовка вихідних даних для стріляння. Головною засадою цієї підготовки є топографічна підготовка, яка полягає в тому, щоб як найточніше оприділити напрямок на ціль, дальність на кут місця цілі.

Б.ІІ.

П РА Ц Я Ч О Т О В И Х Н А С Т Е Ж І

А.І.П р а ц я п е р е д в і д х о д о м н а с т е ж у:

І/Ідучи на відправу до зверхника чотовий визначає заступника і наказує приготувати чоту до вимаршу в поле.

До зверхника, як і всюди в боєвих діях, іде з післанцем.

2/На відправі у зверхника п о в т о р ю є наказ і просить в'яснити, коли чого не зрозуміє.

Чотовий повинен одержати конкретні, ясні завдання, вісь маршу і повороту, до того /допоміжну/ зброю, технічні засоби зв'язку і т.п.

б/Врисує ситуацію на своїй мапі, або, якщо її не має робить нарис;

в/Рівночасно висилає післанця з приділену допоміжну зброю, тощо;

г/Регулює годинник;

г/Повідомляє про свій відхід.

ІІ.а/Повернувши з відправи зверхника скликає чоту і вирішує

б/Стверджує при допомозі заступника, ройових та особисто, чи:

- ройовий та його почот мають приладдя потрібне для командування, /компас, далековид, свисток, прибори до писання, годинник, лампики/;

- Бійці мають все потрібне до бою /зброю, амуницю/;

- Мають все потрібне до життя /між ін. перев'язку, воду в баклазгі пляшгі/;

- Залишено непотрібні документи та речі /прим. наплечники/;

в/Видає наказ, можливо в такому місці, щоб було видно передгілля куди має маршувати, але до цілої чоти разом.

Якщо діє вороже летунство, тоді чота розкинена в поземеллі, а наказ дає лише ройовим.

г/Приклад наказу:

аа/наша чота, один важкий кулемет, один гранатомет і два наколесники ді стали завдання перевірити чи село А, три км. на північ є вільне від ворога.

бб/Про ворога знаємо, що він був ввечері в селі ок. одної сотні у віддалі одного км. на північ від села А.

вв/Власне забезпечення /застава ч. І/ один км. перед нами, залягла на цьому горбоку.

гг/Вісь маршу М-В-С-Д, вісь повороту М-Е-Ф-Г через заставу ч. 2 - Забезпечення:

Рій І, як забезпечення передове, рій 2 - ліве, рій 3 - праве, рій 4 позаду.

Порядок:

Рій І - 200 м. впереді, решта по обох боках дороги, з відступом 5 м.

Співдіюча зброя за другим роєм.

Противітряна оборона діє: в. кулемет, другий і третій рої - на міс. накази. Зорення в кожному рою.

Протитанкова оборона: в кожному рою по два воїни з в'язками гранат: кулемети стріляють у віддалі 100 м. у вікнця танка;

Забезпечення протихемічне.

Заряджуй кріс. Приготувати гранати. Лопатки за пояс. Замаскуватися. /Якщо це в зимі -- зібрати лещета, бодай по три пари на рій/. Маршеруємо скоками від горизонту до горизонту, працюємо зоренням, розшуками, на горбах, звідки далше видно, довше спостереження. Я йду з чотівим перед другим роем. Ройовий співдіючої зброї при мені.

Мої заступники: перший - ройовий 2 роя, другий - ройовий 3 роя. Сотенник тут, в м.Г. в школі.

З в а з о к: крім постійних знаків сьогодні: лопатка два рази вбік - танки /або три постріли з кріса/.

Стріляти - крім передового забезпечення, може чота лише на наказ чотового.

К л и ч к а : КУЛЯ-КРУТИ.

З н а к р о з п і з н а в а л ь н и й: три рази лопаткою коло. Передове забезпечення випосажене подвійною кількістю гранат.

Ройові, чи маєте яке питання?

Провіряючи його наказ зрозуміли: ройові, почот, стрільці.

В часі діяння стежі, перевіряючи наказ докладно виконуваний, чи вдержано такий порядок як було вказано, віддає і т.д. Перевірку виконує при допомозі почоту, звязкових, а також особисто.

Б. М а р ш с т е ж і :

І. Марш стежі, аж до місцевого нашого забезпечення:

а/Маршерує тех забезпечено угрупований в глибину, маршерує швидко підходить до застави так, щоб не зрадити її місця.

б/На заставі задержує стежу, а сам повідомляє команданта застави: куди йде і пощо, коли вернеться та якою дорогою, просить команданта застави подати останні відомості, які тут міг здобути в останній хвилині.

в/Рушає далше так, щоб не зрадити місця застави.

2. М а р ш в р і з н і м п о з е м е л л і :

а/Оминувши застави, маршерує обережніше, повільніше та часто стверджує зорення. Всякі закриті місця розпізнає розшуками до 300 м. а роєм до 600 м.

б/Яри переходить краєм одного берега.

в/Село виминає, перевіряє лише розшуками.

г/Ліс - малий виминає і провіряє розшуками;

= великий, спершу докладно провіряє зоренням, опісля розшуками, а вкінці обережно входить цілою чотою.

г/Дальший марш у лісі вночі /зменшені віддалі в ладі, безумовна тишина, накази лиш знаками, часто задержуються/.

В. З у с т р і ч з в о р о г о м :

І/Ворог слабший:

а/Як правило - виминати бій, а вістки здобути зоренням.

б/Якщо не можна виминути, тоді не тратити часу на лежання, а вдарити цілою чотою, щоб унеможливити ворогові повідомити про допомогу та одержати її.

в/Як можливе, виминути ворога, збільшою забезпечення з того ж боку.

г/Перше зголошення про ворога:

- де зустрів,

- в якій силі, що робить,

- що сам робить далше. / вдень і при догідному дозимеллі

вночі і при несприятливому розставленні - двома/

2. Вперед, сильніший:

а/якщо далеко сходити,

б/якщо наглі заскочений - боронитися, відступати етапами регулюючи:

- чергу відступу;
- знак про початок відступу;
- місце нової збірки чоти;
- хто забезпечує відступ.

3. Вперед у місцевості, яку мали розвідати:

Обслідують зоренням та розшуками:

- його крила;
- важку зброю;
- земні праці і перешкоди;
- мінові поля;
- точки зорення К-ра і т.п.

Г. Поворот і перехід через власну заставу.

1. Здалека вислати розшуки, які попередять умовним знаком, щоб чота не відкрила вогню.

2. При переході повідомляє К-ра застави, про ситуацію на передпільні.

Г. По прибутті до зверхника:

а/особисто доносить про перебіг стежі і її наслідки:

- де, коли і який був ворог;
- здобутих полонених, або воєнний матеріял;
- власні втрати / в людях і в матеріялі /;
- хто заслужив в часі стежі на відзначення, або кару.

б/зі своїм відділом переводить обговорення стежі, пам'ятаючи завжди, що його обов'язком є вишколити підстаршин на чотових, а стрільців на рейових. Обговорювання власних бойових акцій є найкращою до цього нагодою.

А М Е Р И К А П О В И Н Н А З Н А Т И

/Переклад з журналу "Reader's Digest - травень 1946 р. /

Низка оповідань з нашої розвідки з часу цієї війни, "про які можна тепер говорити", викликає враження, що наша розвідка війни - це був похід від перемоги до перемоги.

Правдою є, що хоч ми і маємо блискучі досягнення, то робили теж і багато помилок, часто необхідних, які коштували нас багато часу, грошей і життя.

Наші досягнення і наші помилки значать нас одного: видні наслідки доброї розвідки показують, яка вона є важна і вартісна, а наші помилки показують, як багато коштує непередбачуваність й імпровізація. Наманчені нашими, дорого зазначеними досвідами, - ми мусимо створити постійну розвідувальну службу, добре zorganizовану й обслужену відповідними людьми. Ця служба має сказати нашому урядові, що справді діється сьогодні і завтра в помішаному й неясному світі. Добра розвідка служба /Інтеліженс Сервіс/ "ІС" є необхідним оком і духом держави, війська і флоту. Тепер здригаємося на згадку про те, як мало ми знали про Перл Гарбур. Підсекретар Дін Ачезон вважає, що Державний Секретаріат мало різнився від часів Револьюційної Війни і технічно і з способу добування вісток.

Розвідка флоту безпомилково розрізняла неправдиві оцінки про Японію. З наших інших служб, що "добували інформації" - Державної, Військової - ніодна не давала задовільної роботи. Ніодна з них не знала чого очікувати - рідко вони співпрацювали зі собою.

Інструкції Вашингтону до офіцерів "морської розвідки" про те, як ставити роботу, були знайдені після Перл Гарбуру в сейфі, що не було розділені. Один дипломат протестував: "Знімаєте мій код! Нащо? Він є добрий. Я живу його вже 20 років!"

Державний Департамент давав розшифровувати листки 127 різним офіцерам. Не було центру для інформації. "Зв'язковий Розвідувальний Уряд", створений на три місяці перед Перл Гарбуром, одержав розшифровку деяких японських вісток три дні після фатального ранку /нападу на Японію/. Коли б дістав їх шість днів скоріше, ми могли б пошкодити плянам ворога.

Хоч війна на Півночі загрозувала нам вже від довшого часу - то все що ми знали про японські острови - це було їхнє положення і величина.

Морська розвідка випитувала всіх, хто колинебудь бачив японські острови /ловців перел, місіонарів і ін./, не дивлячись коли вони їх бачили. Японці добре знали джунглі і мали багато "треків", яких ми не знали.

В Африці наша невдача сталась через те, що, коли головна команда тамешніх військ одержала наказ Ромеля про контратаку на Файд - Пасс, не було під рукою людини, яка уміла б цей наказ перекласти. Ми держали наших розвідчих спеців задалеко в заціллі. Безпосередньо після того стягнуто їх близько фронту і вони працювали з прекрасними результатами. Ми не знали нічого про "принесені рани" бомбардування ворогів в Європі ні в Азії. 70% японських моторів до літаків були зроблені на двох фабриках - яких не бачив ніколи жаден американець. Розвідка летунства казала, що німецька, електрична промисловість, коли її бом-

бардувати, не буде позбавлена своєї сили, і ми не пробували цього. Тепер ми знаємо, що вона повинна була бути бомбардована.

Тепер бачимо нашу скупість у відношенні до розвідки. "Відділ Розвідки Далекій Схід" - що включав Японію, Китай, Південно-східну Азію і Сибір - складався з одного офіцера і одної жінки - службовця. Офіцер розвідки, що заплачив 500 доларів за схеми ворожих летовиц - був названий екстравагантном. Вашингтон заставив військового аташе в Берліні заплатити з власної кишені за кодовану телеграму, в якій він остерігав перед походом Гітлера на Прагу.

Державна, військова і морська розвідки добували відомості головню через явних дипломатів і конзулярних представників та випадкових, добровільних патріотів. Але ж наші аташе бачили і чули головню тільки те, що вороги дозволяли їм бачити. Деякі амбасадори забороняли аташе їздити або шукати інформації в бібліотеках, з уваги на контррозвідку. Коли однак американський аташе викрив, за допомогою власних людей, двох німецьких і одного російського розвідників / всі американці / - Вашингтон запропонував їх відтягнути, бо вони стояли високо на списку "Цивільної Служби" /Цівіль Сервіс /.

Ми не мали правдивої служби зв'язку, що перевозила б дипломатичний багаж, в якому були пересилані наші тайні інформації, Німці і Японці часом його відчиняли і читали зміст.

Ми з вдячністю приймали роботу добровільців, але вона була недовкладна. Один розвідчик - аматор повідомив про нову японську підводну лодку з 16 цаловою гарматою - що показала пізніше звичайним краном; інший повідомив, що бачив японські кораблі, однак подана їх кількість набагато перевищала дійсний стан японської флоти.

Поступово ми заміняли імпроризацію на у к о в о ю розвідною роботою. Ми заставили працювати науковців, аналізаторів та учнів, і так вони спільно працювали над одержанням відомостей.

Знімка в німецькому журналі - перша сказала нам про нову 40 мм. протитунельську гармату. Німецька знімка літака перед заводом розкрила нам тайну, де саме виробляють той тип літака. Німецька знімка тунелю на автобані показала нам, що це була підземна фабрика, що потвердив пізніше фотограф летунства.

Розвідка, хоч й з трудом пробувала робити все. Вона діставала від розвідників сотні звітів про розміщення німецьких рафінерій нафти, корабельних доків і залізнодорожних споруд. Телефонічні книжки міста Токіо дали адреси металургів і хемиків, фотографі летунства відкрили замасковані воєнні фабрики. Перша вістка про летунів "Каміказе" - це була згадка пізніше від полонених. Остерережені ми почали працювати над протизаходами. Один німецький полонений поміг нам розв'язати загадку оброну трюку підводного човна "Пілленверфер" -, що вистрілював у воді хемічні "пігулки", які витворювали т. зв. "баньки повітря". Вони були подібні до "баньок повітря", що повставали від самого пошкодження підводного човна. Коли ми бомбардували глибинними бомбами те місце - підводний човен міг утекти. це було в квітні 1942 р. Офіцери розвідки почали досліджувати це явище. Одночасно вони взяли з полон командира іншого підводного човна. В розмові з ним наш офіцер зауважив: "Баньки повітря не працюють тепер". Німець мовчав. "Ох ми вже все знаємо про це!" - і американець подає деталі, які так вплинули на німця, що він про все розказав. Досліді показали різницю між "баньками" з "Пілленверфер" і самого підводного човна, - і ми почали тренувати наших "мисливців на підводні човни у розпізнаванні цієї різниці. Один німецький ге-

нерал, взятий в полон в 1943 р. в Тунісі, хвалився, що він бачив експеримент з ракетою "Ф 2". Коротко після цього фотограф нашого летунства приніс знімку спецові від об'яснювання летунських знімок при Бритійсько - Американській Розвідці. Він завважив білі знаки в формі букви Т недалеко від великих фабрик залізної руди, та інші дивні інсталяції на Пееенемінде. Пееенемінде була сильно збомбардована, більшість із соток вчених, що там працювали згинули, а німецькі косвіді над новою зброєю були спізнені на 6 місяців. Дехто вважає, що тих 6 місяців помогли британцям виграти війну.

На Пацифіку, коли 400 Японців - американців ризикувало потрапити в полон і перенести тортури, працюючи у фронтових лініях розвідки, що принесла нам два мільйони звітів, наказів, мап і адрес, взятих від убитих, або полонених Японців та з японських фронтових урядів. Одна досліджена калька / вугляний папір / розкрила нам рух кораблів, силу полку, протималарійні розпорядження а шкіль показав нам, як були замасковані пересування відділів.

У всіх наших європейських інвазійних причалюваннях, у перших ж хвилях шли офіцери розвідки, які, швидко як тільки були взяті ворожі штаби, перешукували сховки і забирали вартісні папери. Так знайдено мапу замунованих полос біля Сицилії. Шербург взято швидко і легко, тому, що американські розвідники дістали план його укріплень. Це спонукало військо до того, що воно почало особливо вишколювати розвідний персонал. -

Наші розвідники працюють пристосовували в розвідці допомогу науки.

Поступ зроблено в радіо і радарі, в системі переловлювання і розшифрування ворожих вісток, у передбачуванні погоди. Ми розвинули "трі-метроген" - камера - кутовий фотоапарат, яким робили знімки терену, а кут під яким ці знімки були зроблені, дозволяв докладне розпізнання і бомбардування. Багато великих теренів фотографовано відразу.

Багато станиць державної розвідки поліпшило роботу розвідки, пізнавши надзвичайну вартість розвідників - парашутистів за ворожими фронтовими лініями, і важність їхніх швидких звітів за допомогою короткохвильних мадавичих радіоапаратів. Одна така станиця ОСС / Офіс оф Стратегіє Сервіс - Уряд Стратегічної Служби / - була тільки й для цього створена. Створення ОСС було часом наглядне, часто суттєве, не рідко одне і друге. Для підземних рухів в 16 країнах ОСС скинуло 27.000 тон зброї і харчів і тисячі агентів. Останні добували не тільки прицільні листки, але організували теж ефективні саботажі. Інші агенти врятували більше як 5 000 американських летунів. ОСС допомогло в понад 100 випадках успішно перевести найбільш інтенсивні операції в американській історії.

Не менше особливою була "САКО" / Сіно-Американ-Кооператив-організація / "Китайсько-Американська Організація Співпраці" - для партизан і радистів обох націй, що охороняли китайське побережжя і велику частину нутра країни. Директор "САКО" - генерал Тай-лі, шеф розвідки в уряді Чан-кай-ші, заложив з американською допомогою школу, де китайські жінки були школені, як подібатись японським урядникам і генералам, як діставати від них інформації, і як потім потрібно їх отруїти.

Між "САКО" -розвідників були америк. моряки-радіо-оператори, які перебрані за китайців, і за допомогою китайських партизанів, рейдували і подавали повідомлення про японські розпорядки, і нищили сотки депо, мостів і паротягів. Але найважливішими завданнями "САКО" -розвідників були радіо-повідомлення про погоду і рух американських кораблів - важне в блоkadі, яка допомогла перемогти японців.

Ми розбудували остаточно найбільшу Розвідкову Службу, яку ми колинебудь

мали. Це допомогло нам виграти війну, більше як дещо інше. Одно допомогло б нам виграти мир; якщо б ми замість западати в летаргія використовували наш дорого заплачений досвід, і збудували постійну Розвідкову Службу. Ми зобов'язались під картою УНО захищати мир у світі. Ми не можемо ніколи більше дозволити нашим дипломатам стояти проти краще поінформованих заграничних дипломатів; та не можемо більше ніколи нерозважно дозволити нашим генералам і адміралам стати в обличчі несподіваних нападів народів, що їхніх планів і можливостей ми не розуміємо. Це як перостеріг генерал Арнольд, було б нашим самогубством, у добу, коли атомні ракети можуть впродожити хвилини, без попереджень перелітати через континенти і океани.

Ми не можемо не знати про прогрес — ченебудь — у справах атомів, ракет, електронів. Ми мусимо знати все про кожне летунство в світі.

Ми повинні напружити зусилля, щоб дізнатися в Росії і її сателітних державах. Останньою Росія мала в США більше чим 2 000 офіційних обсерваторів, в тому числі багато "інспекторів" з деніації умови. Вони бачили більше американської індустрії, як американці російської.

В Росії було всього 236 американців, які не могли порушуватись без офіційних дозволів. Якщо Росія кладе вагу на відгородження себе валом таємничості, інші народи мусять для власного забезпечення пробувати цей вал пробити. З багатьох причин всі департаменти, що займаються тепер Розвідковою Службою — Війни, Моряцтва, Скарбу, Торгівлі — повинні її продовжувати. Ми не можемо цілковито розпустити /затопити/ цих усіх розвідок. Але ми мусимо й можемо їх координувати. Треба би уникати регіональних урядів /напр. у Китаю було 27 американських станцій, що добували вістки, часом шпигуючи одна одну/. У Вашингтоні Розвідна Служба повинна бути відокремлена від інших міністерств та зосереджена в центральному Уряді, де б для аналізу звітів працювали експерти, які зуміли б дуже відрізнити зерно від соломи.

Наслідки цієї праці повинні бути розділювані відповідним міністерством. Не сміє більше бути порожніх слів, ні фатальних задержок.

Перший крок наперед у цій справі зроблено в січні, коли президент Труман розпорядив створення "національ-Інтелігенс Авторіти" /Уряд національної Розвідки/, складеної із секретарятів Стану, Війни і Моряцтва, і доручив керівникові НІА —адміралові Ісааги, координувати наявну роботу заграничних розвідок. Шефом Наваль Інтелігенс /розвідки моряцтва/ президент назначив контр-адмірала Сідней В. Совнерс.

Ця розвідка не задовольнила нас всіх зацікавлених, тому буде створено Департамент Стану, який потребує розвідки для збереження миру хоч менше як армія і моряцтво, що провадять війну. Ці два роди зброї мають більше членів і грошей, і тому їхня позиція перед новим урядом досить сильна. Новий уряд буде одержувати фонди від конгресу, не прямо, а через /департаменти/ міністерства Стану, Війни і Моряцтва, які дістануть їх від конгресу.

Конгресові загрожує вже передбачена скупість, причиною чого є короткозорність. В місяці грудні, Конгрес у спазмі економії загрозив взяти назад гроші призначені для переловлювання чужих радіо — передач, які дають часто перший слід при зміні політики заграничних народів.

Взято назад гроші, призначені для розшуків головної Розвідки. Всі розвідні служби розпущено, а ОСС демобілізована.

Нова "Авторіти" /Уряд. центральна/ не може бути лише дорадним комітетом. Ми мусимо натискати на інформації про кожну дрібницю з країної і заграничної преси — особливо з наукових і технічних журналів, монографій і досвідів наукових товариств. Щоб бути на рівні з найбільш науковими мозгами світу, ми мусимо мати в нашій Розвідчій Службі найкращі мозги: — комбінований технічний центр Розвідки, складений із компетентних людей, увесь час добре плачених, які можуть сказати нам, що науковці всюди думають і говорять та яка

їхня думка про нас у зв'язку з майбутньою безпекою. Впродовж років ми повинні, через ООН, продовжувати летунські знімки Німеччини і Японії, щоб розпізнати чи в цих країнах замасковано не відроджується військова індустрія. Ми повинні мати теж мапи нашої країни і її оточення.

Власних оборонних мап маємо тепер тільки 25 % і мало добрих картографів. Новостворена централь повинна б вквітати працю держави в часі миру. Ця централь повинна держати людей на ключових позиціях: в банках, фірмах експорту та імпорту, корабельних товариствах, подорожніх бюро, важких "бізнесах", щоб регулярно давати звіти нашому урядові про те, що він повинен знати.

Важкий працівник повинен бути старанно добраний і достатньо випосажений. Ця метода допомогла Британцям розбудувати найкращу розвідку світу.

Безпосередньо підпорядкований новій централі повинен бути інший окремий корпус, складений з невеликої кількості спеціально здібних і характерних людей, що виконували б місії по цілому світі. Ввесь персонал Розвідки повинен бути прецизно вишколений. Жодна з націй не повинна обурюватися на нашу чисту гру - бо всі її грали, а часто грають нечисто. Американці завжди жвавий народ, мають тепер більше причин для цікавості в світі, як будь-коли.

Працюючи над ідеалами міжнародної співпраці, ми мусимо бути реалістами, мусимо забезпечити собі свідомість миру і сили. Ця свідомість може прийти лише через відповідну Розвідкову Службу. Приблизні кошти на неї повинні бути 5 000 000 - 25 000 000 на рік - ціна одного відповідного човна чи крайсера.

I. ЮСТ

ВІДНОВЛЕННЯ ТРАДИЦІЙ РУССКОГО ОФІЦЕРСТВА В ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ

" Введение в наших войсках наименования " офицер " в дни войны было связано не только с установлением в Красной Армии общепринятого обозначения командного состава, но и с государственным признанием высшего военного мастерства советских командиров".

/ А. Кривицкий /

Друга світова війна, по ^бсвоєму характері, не подібна до жодного іншого збройного зудару людських мас у минулому. Хоч введено на поле бою великі маси технічного матеріалу, та все таки бойовий дух воїнства мав в багатьох випадках вирішальне значення. Сильна воля і відвага командира в центрі кипучого бою, й тим разом вирішувала перемогу. Бойові дії, що в модерній війні відзначаються незвичайною складністю і різноманітністю, збільшили значення бойового командира у сфері керування боєм і в сфері виховання підпорядкованню йому людей. Модерна війна - вміщуючи в собі довголітній досвід і ділянки воєнного мистецтва й кидаючи на театр війни велику кількість досконалих технічних засобів боротьби, поставила суверенні вимоги відносно командного складу армій.

Неуспіхи советів на полях бою в 1941 р. заставили більшовицькі верхи пригадати про причину " психози втечі", що запанувала була в Червоній Армії.

У висліді стверджено, що одна з причин - це невідповідний інтелектуальний рівень командного складу. В зв'язку із тим прийшли зміни. Введено звання пагоні й обов'язок віддавати почесні старшинам, щоб у цей спосіб підняти їхній авторитет, а далі прийшло теж "перевоспитание" командирів. Та й тут натрапили більшовики на певного роду порожнечу. Важним чинником у вихованні старшинського корпусу - це старшинські традиції... де ж їх було червоноармійцям шукати? Чи може в діях п'яних, до ґрунту здеморалізованих " героїв - командирів" з 1917 р.? Командування Ч.А. розуміло, що це нічого не дасть. Треба було шукати інших джерел. І тут прийшов ще один зворот, що був вільно логічним наслідком більшовицько-руського імперіялізму: командирів " стечественной войны " почали кормити надбанням і спадщиною царської салдатески. І так, відгребано Петра І., Суворова, Румянцева, Кутузова і т. п., їх представлене як великих героїв, творців " плідотворної і життєздатної ідеї творення русскої нації на цій війні", що базувалися на великому розумінні психіки руського народу й великих цілей руської держави". / Н.Таленський - доктор воєнних наук, генерал - майор Ч.А. /

царські батальйони з-під мурів Нарви, Ізмаїла, з Бородинських піл та альпійських гір - це краді традиції передових кадрів руського офіцерства, що приковують до себе уми /советського / офіцерства.

Якраз у цих традиціях кремлівські діялки заставляють советських командирів віднаходити суть та ріст руської воєнної сили, на те тільки, щоб зробити собі із командного складу Ч.А. відповідний

виконний апарат для досягнення російських імперіалістичних цілей, з яких здерто справді білий, царський плащик, та обрано з криваву, червону керу. Суттєвість справи та сама, тільки з доданням де ексклюзивності відносно російського народу /свердівний більшовицький расизм/.

Нам цікаво, якими історичними моментами лихнується російських старшин? Чи може їм подається, як гідних наслідування, народних героїв, що в боротьбі проти царського терору шукали можливостей створення свого народові щастя і добробуту? Далеко ні!

Перд нами книжка А. Кривіцького: "Традиції російського офіцерства", видання не якогось "Общества "благвардійської еміграції", якби це можна додумуватися з заголовку, але видання самого "Военного издательства Народного Комиссариата Обороны" в Москві. З цієї книжки бачимо, що російських офіцерів виховується в душі імперіалістичний, царський воєн з часів Петра I. /кампанія проти Карла XII, Семилітня війна і т. д./, ставлячи при тому, як зразок "любиме чаді Петра", до воїни славних тирана билися на полях Гросс-Герсдорфу, Цорндорфу, Ауерсдорфу і Полтави... Російських офіцерів виховується на традиції Суворовського походу на Швайцарію, на боях армії Кутузова, Румянцова...

В загальному, російські теоретики розрізняють дві групи російських офіцерів: суворовських /російських воїнів/ та представників т. зв. гатчинської системи. Більшовики, як представники російської імперіалістичної політики, "єдинодилітського" покрю, звернули виключно увагу на традицію, передану їм російськими офіцерами суворовської школи.

За більшовицькими даними - російський офіцер появився перший раз на історичній сцені за часів Петра I. "Він ріс тоді в підмосковському селі... в обстановці маневрів... де пітники Петра I. поростили пір'ям, щоб скоро потім злетіти орлами над димними полями Полтавської битви". /А. Кривіцький - "Традиції російського офіцерства"/.

І може не припадково, більшовики ставлять своїм командирам приклад цих "Петрових орлів", до скривавили український народ, перекреслили йому на довгі, довгі роки можливість двигнутися з неволі... може якраз до звертання уваги червоноармійських командирів на такі історичні випадки, як кристалізацію типу російського офіцера /з додатку гідного до наслідування більшовикам/ підчас погрому українського визвольного руху Мазепи, - в сучасний момент, момент посилення цієї українських самостійницьких змагань, є справою не менш важною, як це було в час протинімецької кампанії, коли то висувалося на перший план російсько-пруську війну, що закінчилася парадом російських полків на вулицях Берліну...

Відновлення традицій російського офіцерства серед командирів Ч.А. - це тільки тактичний маневр генералістмуса. Хто вглиблювався в російську проблематику, розуміючи різночасно багу минулого в житті народу, той, бачив що совети - держава з армією, не могли на завжди згріяти з минулим царської Росії. Чи скорше чи пізніше вони мусли навязати до традицій "матушки", шукаючи фундаменту для свого "отчественного" патріотизму.

Видаючи клич "отчественной войны", "войны за родину", вони мусли дати російському командирів цей фундамент для патріотизму. Архівари відгребли десь у документах, що Ленін сказав: "Тільки красные офицеры будут иметь среди солдат авторитет и сумеют устроить в нашей армии социализм", і пішло "дійти фобрикувати російського офіцера". Більшовики не зупинились на відбронзовуванні Петра, Суворова, Кутузова, але навіть почали висувати заслуги царських офіцерів для революції 1917 р. Тут висунено заслуги царського генерала Носицького і інших.

Коли б не зліквідовано Тухачевського то напевно сьогодні його славили б як царського генерала за незвичайні заслуги для СССР.

Навіть на те, чому зірвано в часі жовтневої революції з традиціями царських офіцерів, знайшли собі сьогодні більшовики оправдання: "По жовтневій революції, коли реакційні офіцери виступили проти советської влади зі зброєю в руках, молода Ч. А. мусіла на час відказатись від форми, яку мали її вороги...". Значить "мусіла" й "на час"...

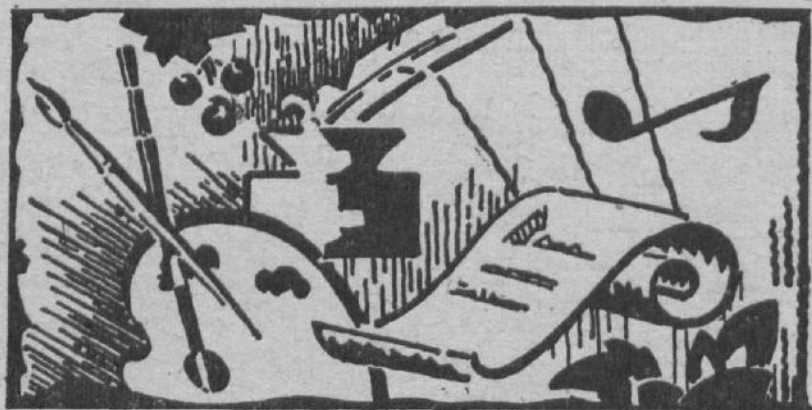
Що ж у такому разі відрізняє нового советського офіцера від давнього царського? "Те саме, що СССР від царської Росії". Він, виходить із слів А. К., такий же самий, тільки "ще кращий", бо вийшов із народа, є більше ідейний, волевий, воєннообразований. Це советсько-русский человек.

Ось і черговий доказ на твердження, що білий і червоний імперіалізм - це явища різні по зовнішній формі, та по своєму ідейному змісті зовсім однакові.

!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

!!!!!!!

!!

БОГДАН ЛЕВИЧ

ГЕРОІЧНА ПОЕЗІЯ

Мала книжечка, ст.67, стара обкладинка, на обкладинці напис: "Мої повстанські марші", в дужках: "Гіриха грудня". Автор: Петро Гетьманець. Видання УПА, Київ - Львів, 1940. Рисунок: снігом бреше повстанець. Вереш у р-ки, перегортаеш сторінки, читаеш - і попадаєш у полон. Кожен рядок, кожна сторінка, хвилює, кожне слово пульсує кипучою кров'ю, проймає душу і залишає глибокий слід. Це поезія героїчного чину, поезія боротьби, поезія любови й ненависти. Автор цих поезій - український повстанець. Правдивий поет, що владіє добре не тільки крісом, автоматом і гранатою, але й пером. Цю збірку він складав там, у рідному краю, під гук гармат і тріскіт кулеметів, у походах, у коротких хвиликах перед зустріччю з ворогом і після неї. Писав - хоч знав, що може завтра чи позавтра згине в жорстокому бою з наїзником, писав і вірив у перемогу, і ця віра послужила праймає цілу збірку. І читаючи її, хочеться, щоб з нею познайомилися наші письменники, тут, на еміграції, щоб зрозуміли, чого вимагає від них сьогоднішній час, щоб усвідомили собі, що рідна земля їх кличе і кидати буде завжди, що вона і тільки вона має право на їх талант. Шукання сумнівних правд у стратосфері - це втеча від дійсності, від української дійсності, це шукання застигнути в кутку своєї душі. І на це на відповідь на ці всі шукання поет-повстанець заявляє просто:

- нам тепер не до співів бандур,
не до сліз і зітхань у зажурі,
у цій стукі невблаганних бур.
Будьмо ж ми нормальні, як бурі !

І ця правда одна, і її не підміняє ніякою іншою. Та її розуміють тільки ті, до зброєю в руках залишилися в Батьківщині, і ті, що, хоч і знайшлися за її кордонами, віддихають її буряним повітрям. А це повітря посилює віру, перетворює її в твердий граніт. Цим повітрям дихає поет. Він твердо знає:

- Слідів наших поршам сніжин не завіять,
І язиком вітрів їх не сила уже зализать.
Марно обрії хмарами грізно чорніють -
наших маршів упертих нічим не зломать !

Поет не відмовляється від особистої лірики, від опису своїх інтимних почувань, але в нього це звучить інакше, не солодково - безнадійно,

а сильно і героїчно, навіть драматично. Бо:

- Чи ж в такому палкому захватті,
В цей страшний, у цей буряний час
Пам'ятає про дівчину, про матір,
Про все те, чим давно вже погас ?
Ні, вперед йти, в малючі січі -
Там також насолода і п'янь !
Переможемо - тоді лише стрічі,
І жакоба, і трепіт кохань.

Поет знає, що прийшла " неповторна, велика доба". І він у цю добу закоханий, як у свою дівчину.

- Я люблю її гук хуртовини,
Дням назустріч спішуся бігом,
В моїм серці - судьба Батьківщини,
А не ти жакоду мрій за вікном !

Велика сила відречення від особистого щастя, велика сила віри в Батьківщину. А у вірші, що надиханий міцною і зворушливою любов'ю до матері, поет виразно каже:

- Знаю також і журбу твою темну, як ніч,
І зітхання нерах твої сняться,
Та крізь все України вчувається клич -
І тому я сьогодні повстанцем !

У нього нема сліз, нема вагань.

- Ні, ні! Не стишу месних кроків,
І не залюсь сльозами я !...
О, степова моя жорстокість,
О, гайдамацька кров моя !

І поет не один, з ним сотки, тисячі таких же повстанців, як він.

- Покхилені, засніжені, зігріті,
Але так швидко ми ідемо,
І нічний безтямі лютый вітер
Дудить на великим конем.

Вірність своїй Батьківщині - це черна заповідь кожного чесного українця. Для людини, що себе продала, що зрадила, пощади нема. Сама згадка про таку людину розпалює полум'я справедливого гніву. І таким гнівом горить і Петро Гетьманець у вірші: " Володимирі Сосурі " /відповідь на " Послання обдуреним "/. У цьому вірші слово поета звучить з незвичайною силою, поет обвинувачує, грозить карою.

- Затам собі, Юдо проклятий,
І там скажи за нас усім,
Що всіх хто кинув рідну матір
На попіл спалить страшний грім !
Той грім близький ! Він незабаром
Схитне планети і світи -
І від його тяжкої карі
Ніяк, нікуди не втекти !

Узагалі, патетичність поета щира, проста й безпосередня, це патетичність правдивої поезії. Автор не попадає в трафарет. Хоч деякі мотиви і повторяються, однак вони подані у свіжих барвах, поет має глибоке відчуття мистецької міри. У збірці багато свіжих епітетів, порівнянь. Картини, що їх створює автор, незвичайно пластичні.

- Ні, над полем дрижить, наче сонна русалка,
Місяць ртуттю кричить про марні з висини

Ми спинились, лягли... тільки вліють цигарки,
І обліють навколо грудневі сніги.

Можна сміло сказати, що збірка "Мої повстанські марші" - це цінний вклад в українську літературу, що це нове поетичне слово.-

ПЕТРО ГЕТЬМАНЕЦЬ

ВОЛОДИМИРУ СОСЮРІ

/Відповідь на "Послання обдуреним"/

Від редакції: Цей вірш вибрано зі збірки "Мої повстанські марші", що появилася в Крає, видання УПА, Львів, 1946 р.

О, наймите сліпий і підлий
Кого вернутись кличеш ти?
Нащо знамена свої рідні
Кричиш прилюдно розп'ясти?!

Хіба не сам ти, бувши юним
Душою, палко їм моливсь,
Під ними йшов проти комуни,
За волю краю свого бивсь?!

Хіба не ти в полках Петлюри
Пройшов Вітчизну з краю в край,
Як ураган, як помсти буря,
В душі ховаючи відчай?

А потім?! Потім як Іуда,
Покинув, зрадив ти, утік
І в каятті себе бив в груди,
Щоб кат "невільні юні блуди"
І все простив тобі навк!

За гріш продався ти, за слово
Нужденне ката проміняв
Свої пісні такі чудові,
Серця якими хвилював.

Вдавав сліпого на руїнах,
Мовчав глухим, немов не чув:
Стогнала тяжко як Україна
В своїй глибокій домовині,
В кайданах, кат в які закув!

Ти весь втонув в п'янкім тумані
Гучних бенкетів і розпуст
На святах Рильських і Баланів,
Де ще раз вимовив: - клянусь!

Байстрюче підлий України,
Далеко "красної Москви",
Попавши в зрадну зграю, й нині
Святині рідні ганьбиш ти!

Ти сам обдурений словами
Катів своїх. Безтямний сам!
Ми ж горді власними шляхами,
Для нас вершини, слава нам!

Ніхто нічим нас не одурить,
Ми непадкупні у боях,
Бо завш Вітчизни біль бандурить
У наших праведних серцях!

Ти, хлібопрохачу, каліко
Душі, і совісті, й ума!
Невже ж доскону так, довіку
Тебе манити буде тьма?!

Нащо продажними піснями
З другими хвалиш страшний час?
Нащо сталінськими рабами
Зробить ви хочете і нас?!

Та хай! Ми вам не покорились,
І не повірили вам ми,
І хоч над нами ви глумились -
Ми все знесли, і бємсь, як бились,
Із сказом вашої чуми!

Порив в серцях в нас до свободи
Пала, як вогнище, весь час.
Тяжкі страждання нам народу,
Його вели ми в дні негоди,
Його ніхто не зрадить з нас!

Знамена ті, які ти кинув,
Ми вдруге гордо підняли,
І скрізь: по горах і долинах,
В степах квітучих батьківщини
За волю змаг ми почали!

Бемо усіх, хто тільки хоче
В свої кайдани нас скувати,
Хто нам несе холодні ночі
І в них нас прагне розп'ять!

Вагання ми уже не знаєм,
Не будем ми серед доріг
Громади наступ наш лунає,
І не страшні нам бурі й сніг!

Затям собі, Юдо клятий,
І так скажи за нас усім,
Що всіх, хто кинув рідну Матір
На попіл спалить страшний грім!

Той грім близький! він незабаром
Схитне планети і світи -
І від його тяжкої кари
Ніяк, нікуди не втекти!

Тоді й тебе із Баханами
Візьмуть на той правдивий суд:
Презирством й подумям догани
Уста народні оплюють!

Отож, не вчіть, не звіть, не кличте,
Вернутись нас із кантїям,
Бо ми клястись не вмієм двічі,
Бо нам байдужі смерті стрічі
За вільне, сонячне життя!

Не нам, не нам назад вернутись,-
Нам день встає, нам день гряде!-
Нарід пригноблений, закутий
Його в палкїм благанні жде!

І тільки ми в той день врятуєм
Вітчизну зоряну свою
І приведем її святую
На свято волі, що в бою
Своєю кровю ми купуєм!

--ІІІ!!!ІІІ!!!ІІІ--

Цвх БОЯН

НАША ПЕРМОГА

Репортаж з бою в с. Гринівка,
9. VIII: 45 о год. 12/24 за моск.
часом/, де розбито больш. спецвід-
діл у силі одної сотні. З нашої
сторони брали участь у бою 3 чоти
в силі 90 стрільців під команду-
ванням к-ра Х.

Сутінок. Останні проміння сонця ще золотять пливучі хмари. Віте-
рець кохине верхів'ям смерек. Деся далеко гримнув постріл, а відгомін
понісся лісом-лісом, - і знов тиша.

Вузькою стежиною, що вється поміж смерек журавлиним гнурком, сту-
пають крок за кроком українські повстанці. Зупинились... "Чотові і ро-
йові вперед, до командира!" - понісся з уст до уст наказ, і не мину-
ла хвилина, як останній ройовий Бугай, стукнувши в закладуки, зголо-
сив командирові Х свій прихід. "Друзі чотові, ройові, перед нами за-
дання" - говорить к-р Р., що сьогодні присутній поміж повстанцями -
"в с. Гринівці загніздився большевицький спец-відділ, щоб ще ~~тероризувати~~
тероризувати підлісні села й грабити українське населення та паралі-
зувати наш революційний рух. Отже вимога справи: знищити сталінську
голоту!" "Так є!" - відповіли, підорвавшись, присутні. Дальше зясо-
вано плян наступу. Між повстанцями є 70-літній дядько, який повідом-
ляє, що сталінські опришки знаходяться у хаті коло школи. "Іх є біль-
ше як сотка" - говорить дядько. Він вдоволено потирає руками і з ці-
кавою нетерпеливістю чекає "войни". Командир Х подає ще потрібні
вказівки, зв'язані з наскоком: кличка, ракети, місце збірки, співді-
яння відділів і т. д. Чотові з ройовими зголосили свій відхід і ро-
зійшлись до своїх відділів, щоб передати завдання і зясувати суть
наскоку.

Ще була темна ніч, як відділ розділився і, мов чорні примари,
йшов тихою ходою в різні напрями. Старий дядько взяв велику вязку
сіна і теж пішов з одною групою в село. І знов тиша... Лиш гавкне
десь собака - і вмовкне. Вийшли з ліса на чисте поле. Шіклі коники
та нічні цівіркуни грали монотонну мелодію. Погідне небо моргало до
нас зірками, а в вікнах недалеких вже хат блимало слабе світло. Сен-
тиментальність літньої ночі, яка - ще момент - увійде в історію но-
вої доби, як новий чин революції. Минають хвилини. Та чому вони та-
кі довгі, нетерпеливі? Стискаючи міцно жилистими руками зброю, все
ближче і ближче підсуваються повстанці, хитро виминають ворожі за-
стави. Нараз ракета. Це чотовий Іман уже близько підсунувся із сво-
їми стрільцями і дав їм наказ: "Вогонь!" І, немов громи з високого
неба, гримнули кулемети, автомати та кріси. Чотовий Вовк із сотенним
Чорнотою не лишилися позаду. Він з протилежного боку привітав ворога
мовою зброї, що нею вмів розмовляти з ним тільки український повста-
нець. Не можна вирізнити поодиноких пострілів. Все зливається в од-
ну мелодію, яка широко рознеслась і сповіщала українських селян про
криваву розправу. І втішився старий дядько, а бабуса вийшла з хати,

та благословила повстанців на святе діло. Вогонь притих, а замість нього пронеслось гучне: "Бий большевицьку голоту!", "Бий клятих НКВД-истів!", "Вперед за Україну!", "Ми прийшли з новиною!" - і акомпанімент - розрив ґранат, що їх кидають стр. Бурлана, чотовий Іжак та інші. Чотовий Вовк, щоб краще бачити ворога, запалив фіру сина і покотив її до хати, звідки час від часу відстрілювалися НКВД-исти. Час минав, повстанці відсувалися, і добре зорганізованим вогнем вдарили по ворогові. Бандити, що ще лишилися в живих, почали втікати в поблизький яр, де їх "жахнув" вогнем чотовий Лев. Бій тривав дві години. Ворог не відзивався. Замок...

Вже була північ, як темінь ночі прошили дві ракети. Це знак до збірки. І впродовж кількох хвилин з різних напрямів зійшлися всі повстанці. Між повстанцями нікого не бракувало. Нема навіть ранених, тільки ройовому Мурові заплутались у светері уламки большевицької ґранати. Командири Р і Х вітали повстанців з перемогою. На знак перемоги сотенний Явір вистрілив з кулемета в напрямі місця бою, де лежали побиті НКВД-исти. Із цілої їх сотні врятувалось втечек тільки 10 большевиків.

Вояки рушили далі. В ухах шуміло клокотіння кулеметів. В очах ви-жається блиск вогників. В лісі пугач затагнув "пугу". Здивовано шуміли смереки. Переможці лягали втоплені, як на східному обрії благословивсь на день. Тільки застави та стійки пильно стежать докруги, щоб не набрів де ворог, щоб бездечно спочили повстанці, бо завтра, завтра знову бій.

РОМАН РАХМАННИЙ

О Ш І Л О В І Ф Р А Г М Е Н Т И

/З нотатника штаб. старшини УПА Охрименка/

ВІД РЕДАКЦІЇ: Ми одержали нотатник Охрименка, штаб. старшини УПА. Містимо із нотатника цей уривок, щоб кинути промінь світла на цю велетенську справу, що її реалізує український нарід, творючи УПА.

Річевий, документальний матеріал даємо читачам у літературному оформленні нашого співробітника.

Незвичайний гість пробився до нас із далекої дороги: скромний, окупий на блискучі слова - розповідь у нього коротка і ясна. Але, приніс він зі собою запах українських піль, подих п'яних радощів повстанських рейдів, дзвінку славу бійця УПА, що зродилась під сухий тріскіт автомата. Жмуток листків паперу, замеречаних дрібними літерами, так і говорить своїм обмарпаним заялозеним видом, про довгу дорогу з рук до рук, про перебування в різних сховищах, закритих від ворожого ока.

Читаю. Ковтаю кожніське словце. І неначе бачу сам картини з життя українських повстанців, закріплені в описах очевидця. Ні! Не можна ховати цього! Треба розкрити перед очима українців на чужині все багатство задуму Української Революції. Треба показати, що це не ва-тага здобичників, бажаючи люльки з пожежу закурити, роздмухала в на-шій Україні пожежу війни з окупантом, але - до дрібниць подумана, широкозакресна підготовка і вишкіл лягли в основу дій УПА, і запев-нили їй успіх і славу.

То я вибираю декілька уривків, справляю подекуди різкий, костру-бятий стиль і - нехай слова очевидця говорять.

"... Ось ми і на місці. Іже село" - гукнув візник і коні зупи-нилися. Від його вигуку та під несподіваної зупинки я прокинувся. По цілонічній їзді підводою, заспаний, стомлений, хоч-не-хоч підводжусь, позіхаю широко і голосно, як лише це можна в "своєму терені", схс-джу з підводи і - далше в дорогу.

Ранній ранок. Мряка сивим туманом ще вкриває село, що простягну-лось уздовж яру. Спокійно. Ще сплять мирні люди. Тільки часом соба-ка пробіжить своїм собачим шляхом і не гляне на прошого громадяни-на - начальника по організаційній частині Централі Технічного Зв'яз-ку, який намагається чимскоріше проскочити отих сім кілометрів доро-ги селом до табору, що ген під лісом...

... Направо, дорога, узгір'я... Ось живопис, височенний, знайомий, і будинок. Ще лиш стійка, кличка - відгук і - тепер я щойно "на місці" /згадав слова візника/...

У таборі саме по сніданні, "школярі" розходяться по заняттям. Командант табору, друг Дубенко, видає денні завдання. Вітаємось. Жвавіше заворушилися вишкільники, так і видно: запримітили, що приїхало "начальство".

- Ще поки обговоримо нові актуальні організаційні справи, впровадимо деякі зміни, я хотів би познайомитись з теперішнім станом курсу і новоствореними майстернями.

- Гаразд - погоджується з моєю пропозицією командант. - Ви ж і так декілька тижнів тут не були.

Входимо в будинок. У "великій залі", кругом довгого стола, працюють пильно "жукари" /функери - прим. ред./. На столі - роздільна електричних проволочок "зуммер". Один із курсантів надає текст, усі інші приймають слухавками і записують. беру слухавку, пробую зрозуміти наданий зміст, але хоча в тому ділі я не новик, однак за браком належної справи не дуже розбираю про що йде. Вач, скоро надають "жукари". Курсом проводить підстаршина, колись насильно забраний до німецької армії, а тепер чотар УПА - жукар. Зазнайомлюся з вислідами у відбиранні і надаванні.

- Це початкує - інформує чотар - але доволі добре вже орієнтується. На хвилину приймають 20 - 30 букв, а 30 - 43 надають.

В другій залі примістився вищий курс. Саме перерва.

- Цей курс, як відомо вам - інформує командант табору - поділено на дві групи. Перша саме тепер тут займається вишукуванням дефектів у апаратах, змонтовує їх і розмонтовує. Друга група під цю пору в лісі - переводить практичні справи в терені...

... Лекція почалась. Викладач, друг Віктор / в цивіль проф. фізики на університеті/ непомітно виводить із ладу апарат, а курсанти повинні знайти хибу, справити і віддати апарат здібний до дальшого надавання. Група хлопців і дівчат, похиливши голови над апаратом, зосереджено обслідують його. Запримічую, що одна з дівчат, Оля, при таких вправах скоро вишукує "манкаменти". Призадумавшись часинку, пальці мов знехотя блукають по кнопках, сполученнях, вилучниках, потім радісний блиск в очах і тихо: "ага!" знайшла. І апарат готовий до дальшого вжитку.

- Від скорого змонтування і зложення апарату залежить часто успіх неодної військової операції - закінчує лекцію друг Віктор.

- Тепер - у ліс до другої групи - пропонує командант табору.

Зараз за будинками - шатра, антена і радіоапарат. Три постаті нахилені над апаратом. Потують.

- Як іде, хлопці? - питаю.

- Та щось не клеїться нам - жаліється чорнявий юнак - вже пів години намагаємося зловити сигнали другого апарату, що в лісі, але ніяк не можемо порозумітись з ним.

- Поглянемо - встраває командант.

Змінюємо хвилі, регулюємо апарат. Знов сигнали і - нарешті. Говоримо. Жукарик із задоволенням приймає телеграму.

... Майстерні далеко в лісі: 4 км від табору. Туди прямує із командантом табору і зв'язковим. По добрій партизанській привычці захоплюємо зі собою М-Пі /автоматичну пістоль/ і - в дорогу. Так, - це доволі приємно пройтись весною, "своїм лісом", де рідко коли буває ворожа нога окупанта.

На поляні впрагляє невеличкий відділ.

- Цей рій зі сотні Ш. - пояснює командант - вивчають техніку радистів, а одночасно охороняють майстерні і магазини.

Радісна несподіванка кдала мене в майстерні. Зустрів свого знайомого професора політехніки НН. і двох друзів із студій. Ніщо так не скріплює почуття віри в перемогу, ніщо так не додає сил видержати, як те, коли наочно бачити, що ідея, за яку борешся, закреслює щораз ширший круг у суспільності та захоплює навіть незацікавлених нею досі твоїх знайомих.

В майстернях іде жвава праця: направляють пошкоджені надавчі і приймальні апарати, конструють власні зразки. Зацікавлююсь одним проєктом, моделю спеціального універсального надавчо-приймального апарату, конструкції друга Євгена. Професор з подивогідною бистротою розв'язує деякі труднощі, на які натрапляє Євген у здійсненні свого задуму...

- Майже все в криївках - говорить командант - у землянках. Забезпечене добре.

- Немає такої криївки, якої не можна б було розкрити - говорю філософічно.

- Це правда - погоджується командант - але спробуйте ось відшукати наші землянки.

Досвідченим оком повстанця просліджую терен, сходжу в ярон, але нічого: всюди зір мій натрапляє на природну поверхню землі, кусти, дерева.

- Ось туди - сміючись провадить мене командант...

- Дійсно - признаю з радісною усмішкою - хитро подумано.

На збитах, перегляді магазинів, провірках, незаметно минає час. Ніч застукала мене в майстернях.

... Сполох...

На світанку збудив нас, і так чуйних немов лісових птахів, вартувий і повідомив:

- Зі сторони села чути виразно крісові і кулеметні постріли...

- В напрямі табору негайно вислати стежу! - наказує командант майстерень.

Я сам, занепокоєний долею табору, вскакую на коня і - слідом за стежею.

Іду обережно. З того боку де село, чути виразно вибухи ручних гранат. Виїжджаю з лісу. Хоч трохи мрячно, але вже видно чорні стовпи диму. Палять... Певно німці - промибає думка. Шляхом хтось іде. Збільнюю крок коня, фінка готова до стрілу.

Та - ні. Це свої. Перша евакуація з табору: підвода навантажена апаратами, погонич - мукар з крісом за плечима і 4 дівчині - радистки. І гляньте. Дівчата озброєні - в одній револьвер, а другій замість наміста поблискує на грудях машинова пістоль, вчеплена "по стрілецьки" ремінцем на шиї.

Достоту - жива картина з часів Великого Зриву Богдана Хмель - ницького!...

Німці напали на село. Наш табір та шпиталь У.Ч.Х. евакуується - звітує коротко радист і - далі в дорогу.

В одному моменту чую густу стрілянину і кілька сильних вибухів. На тім - тиша.

... Але чому не йдуть даліші наші підводи? - турбуюся. Захопити їх не могли. Невже ж село відбило наступ німецьких "героїв" на мирне населення? А наліхо три сотні УПА, що постійно перебувають тут, внаслідок деяких потрібних пересувань, від кількох днів опинились кільканадцять кілометрів звідтіль. На час не поспіють.

Та ось і село. Здалека видно чорні стовпи диму. За закутом, під горою зупиняюсь... На шляху догоряють автомашини і простягнулась з ровпанаханням боком танкетка. Декілька трупів у синявих мундирах "гризуть" землю. На схилі гори, біля куща, сидить з перев'язаним раменем людина. Киває мені привітно здоровою рукою. Та це ж один із наших жукарів!

Ранений звітує: Около 300 німців, використовуючи мряку на світанку і брак регулярних частин УПА, - наскочили на село. Командант табору задумав відступати. Все відбувалося спокійно, тільки хлопці не виявляли охоти відступати без бою. Не маючи ні одного кулемета, тільки з десятизарядками, хитро підробленими так, що роблять враження стрілів з кулемета, крім того озброєні в ручні гранати - під проводом бунчужного пішли вишкільники у бій. Зробили ось тут засідку. Німці їхали вздовж селом. Одні з них запальною муніцією палили хати, інші грабували, а група з трьох авт і танкетка їхали сюдою з наміром заскочити вишкіл. Ненадійний вогонь чоти /17 людей/ приніс загладу ударній німецькій групі. Авта загорілися. Бунчужний очайдушним випадом нищить вязкою гранат танкетку. Декілька вбитих німців остало на боввищі. Мене поранили відламки з розриву мотору танкетки. Інші - на становищах. Може німці ще раз схочуть напасти.

Ранений втомився довгою розповіддю. На бандажі появилися криваві плями. Поправляю перев'язку на поторощеному рамені. А з думки не сходять: скільки безіменного героїства, великих подвигів криється в дрібних, стрих буднях вишкільного життя воїнів УПА. З тих щоденних, мало кому відомих зусиль поодинокого бійця твориться велика дійсність збройного чину України. Дарма, що в звітах Української Революції про даний факт - збройну сутичку - говорить короткий військовий звіт:

"Дня 10. 5. 1944 німецька поліція зробила терористичний напад на село Поляну, повіт Львів. Від запальних стрілен згоріло приблизно 100 будинків. Населення мало втрати. В самооборонній акції Вишкільної Радистів УПА вбито 26 німців, знищено 3 автомашини і 1 танкетку. Один з вишкільників був важко ранений..."

.....
.....

к
сб
вс
кв
ст
ко
н
т
т

Н. ПІК

П С Е В Д О

Дайте мені, мамо, білу сорочечку та наваріть мені пирогів, бо я йду в партизани !

Так здається я сказав би до мами коли б був молодший і вибирався " в ліс".

А потім, попрощавшись з рідними, я добув би зі стріхи обріза оперезався б навхрест і навпоперек лентами з набоями і рушив би житом до ліса. І зараз за селом я почав би запускати бороду.

А там у лісі при вогнищі чекали б на мене нові друзі - партизани. Сиділи б хмурі і співали б якусь пісню про Бандеру.

- В Бога віруєш ?

- Вірую !

- А горілку п'єш ?

- Ць !

- То сідай до компанії !

Я сів би, мені дали б добрий шматок недопеченого барана в руки і я криз би наче вовк, замуззуючись лосем від вуха до вуха.

А потім надійшов би найхмурніший за всіх сам отаман :

- А як тебе, сину, звати ?

- Звіть мене, Батьку Отамане, Помстою. Мечислав Помста !

- Гаразд сину, тільки дивися, будь правдивою Помстою та добре бий большевиків, бо як ні, то проженем на сто вітрів !

Так я уявляв би собі партизан якби я був дещо молодший.

А склалось зовсім не так. До УПА я потрапив випадково і то з парасолею !

Мене зустріли чисті, підголені, як під неділю вояки. Сиділи під побудованим із зеленого смерекового галуззя шатром, і вивчали щось із цинкостиглевих скриптів, наче правники перед іспитом.

... Та ми тепер повинні б спати, бо цілу ніч відбувати нічні виправи, але за кілька днів іспит а не було часу всього вивчити...

- А до кого мені треба у вас звернутися ? - питаю.

- До бунчужного. А псевдо вже маєте ? - спитався котрийсь підсміхаючися іронічно.

Ага, псевдо ! І тут вже впало мені в голову чомусь не " Помста " і не якийсь " Герлоріз " а просто " мамай ".

- Маю - кажу - мамай !

- Ой не знаю друже, як буде з цим Мамаєм - покивав хтось другим головою. Я ось мав псевдо " Зоряний ", а називаюсь просто " Драбина".

І поснили мені :

Бунчужний, що приймав новиків, збирав усіх в один рій, уставляв у ряд і питався :

- Псевдо маєте ?

- Не маємо, друже бунчужний !

- То погано. Але не журіться, я зараз дам псевда.

І тицьнувши кожному пальцем, виводив по черзі:

- Дишель, Драбина, Розвора, Колесо, Шпиця, Орчик, Вісь і т. д.

виключно з Мазницею.

І тепер цілий рій це рій "вожа".

Або:

- Маєте псевда ?

- Маємо дуже бунчужний !

- Це добре ! Але тут, у нас ці їх мусите змінити. Ти будеш Різак, ти Корба, ти Шруба, Скринька, Стічка і т. д.

І це є рій "січкарні".

Для бунчужного це велика вигода. Приловить когось на горячому, і вистарчить запитати:

- Псевдо ?

- Грива !

І вже бунчужний знає, що грива належить до третього роя, тобто "кни-ського".

Є ще рої:

Ятсовий: Дуб, Смерека, Осика, Зільщина, Граб, Клен, і т. д.

Криничний: Цебрина, Журавель, Відро, Коновка.....

Канцелярний: Ручка, Перо, Каламар, Папір, Бібула...

Після такого я йшов до бунчужного дещо з трепетом. Він сидів на лавці під смерекою.

Перевірявши мене з усіх боків, покрутив головою:

- Що я з вами, друже, зроблю? До сотні не пішло, хіба підете до цинкостилевого двана. Будете переводити коректу. Тільки застебніть гудзики при блюзі.

Я вже хотів відійти, як він мене задержав:

- А псевдо маєте ?

- Маю...

- Ну, яке ?

Я чомусь зацокався і не міг виговорити

- Ма...ма...ма...

- Ма - ма - ли - га ! - процідив бунчужний кризь зуби.

І так я лишився Мамалигою. Опісля до звіту ставав і, так сказати б, "приватно" просив. Не допомогло !

Аж раз підійшов він до мене і запитав гостро:

- Ваш, друже, псевдонім ?

- Мамалига ! - вистрілив я наче з рушниці.

- Добре ! Від нині будете називатись - Бистрий !

Але, ба ! Для бунчужного я був Бистрий, але серед друзів я вже до кінця залишився Мамалигою, тільки часом дехто назвав мене Бистрою Мамалигою.

Н.Й.

НА ОДНОМУ З ФРОНТІВ УПА

По закінченні воєнних дій проти Німеччини, Кремль - володар східної частини Європи починає заводити в ній порядок. Кремль устійнює кордони. Кремль, за випробуваною брутальною рецептою розгромленої Німеччини розв'язує проблеми національних меншин.

По устійненні кордонів між Українською Радянською Соціалістичною Республікою та Польщею, "уряди" цих двох держав підписують умову /начеб вони в своїх справах моги щонебудь ршати/ про репатріацію польського населення з території УРСР та українського з Польщі, з поза тзв. лінії Керзона.

Очевидно, що московські аранжери цього брутального акту насильства над людиною, не забули в згаданій умові визначити, що репатріація має характер добровільного переселення.

Советська термінологія нажалі ще не відома цілому культурному світові. Началь ще не весь світ знає про те, скільки наруг і насильства, кільки жаху і сліз, скільки крові скривається за тим невинним, а в советській дійсності так грізним словом "добровільно".

Деякі нарди вивчають цю термінологію на практиці. Є теж познанки, що і західні народи стараються пізнати ближче володаря сходу, здерти його найдемократичнішу вивіску, щоб побачити, що за нею скривається. На сторінках західної преси появляються часто вістки, що кидають світло на збройні дії які відбуваються обабіч лінії Керзона. Та це скупі інформації, що в більшості стверджують тільки фактичний стан на цих землях, не аналізуючи його, не вглиблюючись в його політичні причини.

В слід за підписанням репатріаційної умови, західні кордони української етнографічної території, що припали Польщі засіялися переселенчими комісіями, які зразу приступили до агітаційної діяльності по українських селах за виїздом на територію УРСР.

Ціль Москви ясна. Вона змагає до того, щоб зліквідувати всяке скупчення українського елементу поза межами властивого ССР.

Постанови кримської конференції відносно насильного повертання советських громадян на батьківщину, варварські внески на міжнародній арені про позбавлення опіки тих, що не бажають вертатися на територію ССР чи його теперішніх васалів, широка пропаганда за поворотом серед старих європейських заокеанських еміграцій потверджують недвозначно, що Москва, яка криваво здавлює в себе всякі спроби опозиції, хоче теж зліквідувати її осередки поза своїми кордонами. Коли ті, що знаходяться по цей бік залізної занавіси, якою розділена Європа можуть не реагувати на болошевицькі заходи, тобто мають багато засобів для оборони, то ті, що остали в сфері впливів Кремля мають перед собою дві можливості: Погодитися з жорстокою добою

і не віддихнувши після гітлерівського терору переселитися в царство не менше грізного терору НКВД, або відповісти методами на методи, зброєю на насильство, коли відклик до совісти культурного світу пролунав без відгуку. Зовсім зрозуміле, що український селянин, який від віків заселяє свою землю, не думав її добровільно покидати. В репатріаційних комісіях зголосилося тільки невелике число охочих переселитися на схід.

Українсько-польські взаємини, що в продовж історії, а зокрема в останніх роках були дуже напружені, по "визволенні" Польщі Москвою, починають в обличчі спільної небезпеки налаштовуватися. Під видом репатріаційної акції Москва, крім зліквідування решток українства на території Польщі, стремить до відновлення польсько-українського конфлікту.

Москва тисне на Варшаву а її варшавські ставленики виконують накази. Коли сама агітаційна акція не помагає, і не дає бажаних успіхів, польський уряд як остаточний аргумент впроваджує в дії "Міліцію Обивательську", підсилену великими контингентами польського війська.

Відслідковуються незабутні ще часи німецької окупації, образи масового людоловства, нелюдських побиттів пожеж і убивств.

З одного боку терор дає його організаторам деякі успіхи, з другого боку викликає реакцію в тих, які рішили зі зброєю в руках боронити свої права жити на власній предідівській землі. Як оборонці відвічних прав українського народу на цю землю, виступає тут Українська Повстанча Армія. Її невеликі відділи ростуть скріплювані тими, що гатові давати збройну відповідь на акт насильства і терору. З советської сторони ідуть транспорти польських переселенців. На виселені українські села насаджують комуністичний елемент, з якого творять т. зв. сам. оборону, так, що спільно з міліцією і військом вона грабить та непокоїть українське населення, речту везуть на захід на німецьку спадщину.

Витворений стан доводить до тісного пересуміння між українськими та польськими антибольшевицькими силами. В обличчі спільної загрози доходить між ними до умови про взаємну допомогу та координацію акцій по обох боках лінії Керзона.

Положення ускладнюється. Репатріаційна акція заломлюється. До того признаються навіть варшавські офіційні чинники. В перших місяцях 1946 р. ситуація загострюється. В січні і лютому на українській етнографічній території під Польщею зустрічаємо доволі великі польські збройні сили призначені для посилення репатріаційної акції, стягання податків, /це відбувається випробуваними ще німцями методами/ та для здавлювання зростаючого спротиву українського народу.

Ось кілька цифр, що відзеркалюють стан польських збройних сил в тому часі тільки на відтинку ріки Сян:

В.П. / Військо Польське/	8,850
М.О. /Міліція Обивательська/	534
Н.О.П. /Корпус Охрони Погранича/	990

	10,374.

Сюди не враховано цифри рухливих відділів спеціального призначення т. зв. "самооборони" та большевицькі сили, які часто впадають на польський бік зза кордону. Рухи ворожих військ в тому часі дуже сумні.

Українське населення того терену та його збройна сила УПА, поставлені в примусове становище переходить до чинної самооборони та розгортають ши-

року бойову активність. Для успішної боротьби перед репатріацією та щоб паралізувати ворожі рухи, УПА переводить широкую акцію зривання засобів зв'язку. Протягом двох місяців на невеликому терені знищено 41 мостів, у тому 5 залізничних. Документи, які говорять про ці акції, кидають як надто яскравим світлом на їх мету. "Дня 11. січня 1946р. о год 20.00 від знищив у селі Гічна 2 мости, школу та телефонічну лінію на відтинку 5 км. Крім цього знищено волосну канцелярію згідки забрано всі урядові книги. Школу знищено тому, що в ній мало квартирувати В.П. /Войска Польське/, притягнене виселювати наше населення, при чому научні посібники та інші цінний інвентар збережено та передано польському цивільному населенню до переховання."

"Дня 17. січня 1946р. від години 18,00 до дня 18. січня год 3,00 пд... і пд... під командуванням К-п... , знищили знову на шляху Балигород - Тісна 11 дерев'яних мостів та цілковито знищили телефонічну лінію на просторі 5 км."

"Дня 17 січня 1946 о год 2,00 від знищив залізничну станцію залуке на лінії Нове Загір'я-Ліське-Лукашівця. Акцію переведено в цей спосіб: перш за все виставлено застави від м. Загір'я; на дорозі, на залізничному шляху, від станції Нове Загір'я, на насипі залізничного шляху від пристілка Долова. Всі застави в силі по одному релі. Реліта відділу сточила два муровані будинки, збудила урядників, та їх родини, помогли їм винести їхнє майно та ці будинки підпалили. Крім цих двох будинків спалено ще станційний магазин, пивниця та ці будки-об'єкти з улаштуванням до замикавання роз'їздів /зворотниць/ та сигналів. Рівночасно запалено транспорт, згорений з 36 вагонів дерева та вимінено в двох місцях роз'їзди, що спинило на цьому шляху залізничний рух на кілька тижнів. Акцію цю переведено в цілі спаралізування примусової переселенчої акції українського населення до СРСР."

"Дня 1 лютого 1946 гостючий відділ К-ра. перевів акції спалення 10 мостів на дорозі Смерек - Долова. Акцію цю переведено в цілі утруднення акції переселення українського населення до СРСР."

Крім цих акцій розрахунків на утруднення репатріації та ворожих рухів в терені, УПА стає в безпосередній зустрічі, до ствертих боїв з ворогом. Характер та розміри цих бойових дій - різні. Впродовж зими, вони поступеннорозвивалися з тенденцією перейти в великий наступ.

Стан, витворений на південно-східних територіях Польщі, ставить варшавський уряд перед важкою проблемою. Він розвиває пропагандистську кампанію проти антибільшовицького польського і українського рухів, наводить документи їхньої співпраці, та стремить підірвати довіру до них серед польських мас приписуючи одним нищення польських сел, другим зраду польського народу."

Як виглядає ця боротьба, та як справа мається з паленням сел про те говорять документи.

"Дня 19 січня 1946 р. о год 10,00 пд... і... під командуванням самого командира від брали участь на водосвятті в с. Середнє Велике. В часі Богослуження, що через село Хоценя в напрямі на с. Середнє Велике пасувається ВП в силі около 100-воєнків. Пдд зайняли становища на узбіччю гори 658, в південно-східньому напрямі від церкви с. Середнє Велике. Впротязу 30 хв. появилася дороз. Його міномет стояв при виході с. Хоценя та обстрілював вершок гори 658 та с. Середнє Велике, а війська почало підсуватися під вершок 658 і с. Середнє Велике. Пдд ... пішов у наступ і відкинув ворога в потічок, допливе з с. Хоценя до Середнього Великого. В той час Пдд... заатакував ворога з крила, який почав відступати потічком в напрямі

мі с. Хоценя. Оба півд переслідують ворога аж до с. Тиссець. Півд ..., який квартирував в с. Середня Велике, залярмований військом на верх 648 з метою охороняти зади свого півд.

Наслідки бою:

Воржкі втрати: 44 воїти, в цьому двох старшин: капітан і поручник, т. багато ранених. Крім цього 4 вояків, між ними один поручник взятий в полон, яких за-знайомлено з ціллю нашої боротьби та по врученні їм листочок виданих нами до ВП звільнено.

Власні втрати: жодні.

Здобуто:

1 міномет 82мм з 17 стрільнями, 3 кулемети і муніцію до них /Дегтярова/, 8 ППС, 3 ПШ, 1 рс снайперський кріс, 6 рс крісів, 2 далековиди, 1 компас, 1 теренову карту, 3 годинники, 2 військові книги з упрямтю і один від, 28 військових плаців, 3 пари взуття, відбито з полоні селянські фіри награбованого у нашого населення с. Хоценя майна /збіжжя, одяг, взуття і т. п. /, яке зараз з місця звернено пошкодженням. Книги передано орг. сітці, а годинники приділено тимчасом до дальшого рішення двом чотирим і бунчукному.

"Дня 24 січня 1946 о год 11,00 від звільн. бій з ВП в с. Завадка Морохівська. До зведення цього бою спонукали к-ра від слідуєчі обставини: ранком того ж дня спецвідділ ВП в силі 120 людей, озброєних у 12 кулеметів, кріс та 2 міномети 82 мм напад на с. Завадка Морохівська та почав пацифікувати село. К-р в від в силі 2 півд ... і ... /півд... і півд... не були разом з півд... і ... тому, що відійшли за р. Сян де в околиці с. Лукашівця мали знищити залізнично-дорожній міст, щоб тимчасовим здержати на якийсь час переселенчу акцію /квартирував тоді в лісі "Ляс Буковскі" над с. Завадка Морохівська, до його ворог обстрілював у часі пацифікації села мінометним вогнем. Коли до від долетіли плачі та зойки катованих жінок, дітей та старців /мужчини всі втекли в ліс/, к-р мимомалю наших малих сил рішив піти селом на поміч. Перед боєм к-р від промовив до своїх: "Візьміть кріс півд та поясний їм спосіб наступу на плант, що його нарисували на снігу, після чого вирушили в год. 11.00 до бою. Півд... наступав з півд-сх чистим полем на середину села, де стояли міномети ворога. ВОВ, яка долучила до від в лісі, наступала потоком від с. мокре, півд... з гори від дороги Завадка Морохівська - Кам'яне, а один рій вислав в тил ворога, щоб відрізати йому відворот на с. Небедани. Бій розпочала ВОВ та півд..., півд... по 15 хвилинах відарив по ворогові з крила. Перший удар нашого вояцтва був сильний та рішучий, що внесло велике замінання в ряди ворога. Бій закінчився нашою перемогою о год. 14, а ворог відступив і напрямі с. Небедани.

Наслідки бою:

Воржкі втрати: 5 вбитих і 9 важко ранених /на основі докумен-тів знайдених при вбитих польських вояках стверджено, що всі вони походили з Познаня і Варшави.

Власні втрати: 1 вбитий /рейзовий ш., що загинув героїською смертю зі словами "Слава Україні!" від ворожої кулі, яка прорвала йому голову, коли він шов на переді свого роя на найближче вороже скупчення /.

Здобуто:

2 міномети 82 мм з 47 стрільнями до них та під-

силювачами, з 000 муніції до рос. крісів, 500 ат. муніції до ПШ, 80 зачіпних ручних гранат, 2 телефонічні апарати, 6 з'єдн. телефонічного дроту, з пари чебіт, 1 пара черевиків, 2 шинелі, 5 крісів, 2 ПШ, з парт. нм. убрання / ватовані /, 1 коц, 1 целіт - палатка, 1 пара білля, з рушники, 4 коминьрки, 1 торба вати Ч.Х., 1 пара рукавиць, 4 ширини до зломаних кінчирів, 10 наплечників, 30 боконців ліба, з коней / 4 коні були пограбовані для селян і їх віддано власникам /, 2 військові вози, 1 д. сивиз, з кг. соли, 2 кг. цукру, 2 цинковані бляхи, які віддано власникам.

"Дня 16 лютого 1940 с год. 4,00 під... і ... опалили с. Старопі Великі, з якого поляки примусово вивезли українське населення, щоб його не заселили польські репатріанти з СССР."

"Дня 16 лютого 1940 с год. 6,00 під... висланий к-р від на вістку, що до села загупин приїхало 20 ш. ліба по сіно до вивезених господарств, з метою вигнання ворога, протягом 50 хвилин розбив ворога."

Наслідки бою:

Ворожі втрати: 2 вбитих, 1 потрап в полон.

Власні втрати: нема.

Здобуто: 10 артилерійських коней.

Тому, що розбиті поляки втікли до Синока а один зломлений поляк по відповідному вивченні мети нашої боротьби та врученні нашої літератури відпущений пішов туци, можна було сподіватися наскоку ворога, від перейшов біля с. Небеданина с. Морохів, відтам вийшов на гори і там заняв оборонні становища, бо поляки почали вже обстрілювати з кулеметів ліси. О годі 12,30 того ж дня від зауважило ворога, що великими силами посувався з ліс с. Небедани та с. Пором в напрямі від вздовж його слідів, а о год. 12,30 ворожі стелі були вже на 10 - 20 м до наших застав і як лише ворог вийшов на чисте поле від відкрив вогонь. Вій тривав до год. 17,45, в якому від розбив відділ ВП, що складався з вибранців 34 ПШ / полк піхоти / в силі около 100 / самівосяки учасники боїв за Берлін і Ніссу, велика частина польські партизани і підстаршини / 75 воєнків відділу лончносьці наступали від села Небедани, 30 воєнків залоза стації наступало від села мокри. Поляки розбіглися, полишаючи на полі бою 24 вбитих.

Наслідки бою:

Ворожі втрати: 24 вбитих, 30 ранених та 6 взято в полон / в тому числі і 4 цивільні, які билися по стороні ВП. Вони були учасниками вбивств на завадці морохівській. Поцінених, за виїмком раненого капраля, якому зроблено перев'язку та відпущено, передано сь /.

Відпущений ранений поляк, коли приїхали на другий день по нього товариші, мав до них сказати: "Так то ви тоді коледзи, мене зоставили на полі а самі удекли, мувілисьце же бандерофце то банда, буйде. Вава, о то сен людзе, до уратовалі мое жице. Тераз бенден ведзят до робіць, як сен вилечені."

Власні втрати : нема.

"Дня 27 лютого 1940 с год. 14,00 їхало ш в силі около 100 воєнків підводами до Буківська через с. Мочизя, доби на слідуочий день виселявати

с. Прибичів. Їх відсунулися дром, а дві роти зійшли поміж хати та мимо того, що ворог відбивався вони зловили 7 пол'яків: 1 поручника, 34 пп, к-р мінометів, що мордував українців у д. Маринів, сам розстріляв 7 хлопців в с. Вистік, а у селі Завадка Мирохівська різав багнетом дитину, показуючи, як його люди мають робити. Сам комуніст, довго був у Сталінграді. 1 хорунжого, що при переселюванні с. Сянічок і с. Загутин бив людей. 1 стрільця, що сам признався до вбивства 9 жінок і дітей в Завадці М. Їх передано Св. в'язниці, т. є 2 капітанів і 1 стрільця по поясненні їм цілї нашої боротьби та врученні пропагандистського матеріалу, відпущено.

" Дня 5 березня 1946 рр. в числі 30 воєнків наскочило на с. Симушіву в цілі виселення селян. Грабуючи та побиваючи людей, викинули кілька рідин, які транспортували до стадії. Щоби ув'язнити селян та покарати їх за грабунок пд... під командою чет. М., зраз. з к-ром Л., зробили на згадане село засідку на шосе між Симушіву, а Тирасю Сильною. на надіждаючому рд пд дав сильний вогонь. Ворог розбігся, полишаючи на полі 2-ох вбитих воєнків. Селяни скористали з цього, що вернули до дому. В той сам час захоплено 2-ох ворожих воєнків, які проводили пограбовану корову. " Визво-лена "вернула до села. Один воєнк вил наслідок ран на другий день помер.

Наслідки бою:

Втрати ворога: 4 - ох вбитих,

власні втрати: не було.

Зуито : 250 ам. шт. амуніції.

Здобуто : 2 кріси, 150 амуніції, два мундури і стільки
обуви.

" Дня 20 березня 1946 рр. в числі 150 людей прибуло до с. Вислока, щоб спалити село. Щоб запобігти тому, наші відділи під к-ю М. Х. вдарили гураганним ударом по ворогові. В протягу 45 хвилин вбито 21 польських умундурованих бандитів, 80 здалися в полон, в тому числі: 6-ох стар-ших, 30 капітанів, 1 цукорковий. Здобуто: 2 чет міноме-ти, багато зброї і різних трофеїв. Частина частини замінено/ по про підготовці/, а частину передали нашим чинникам безпеки.

" Дня 20 березня 1946 відділи УПА з великої вій з сел: Височане, Пожунне, Шавне. Ворог вів до бою чотири батальйони з 34 полку, які мали на меті при допомозі рд з Мункова, палити українські села. Наші відділи вдарили по ворогові до преч наближенням до цих сел. Бій тривав від год. 12,20 до 16,30. Битва була неврівноважена з усіма дотеперішними боями. Вбито 31 ворогів, полонено 37, поранено 40. між полоненими 2 старшин, в тому числі майор москаль, який повісився в вивинді, щоб уникнути заслуженої карі. Здобуто: 1 чет. міномет, 1 функ апарат, багато зброї і харчів. наших втрат не було. У всіх тих місцях мали ми кілька вбитих і ранених. всі ми, ані ніхто, хто критично приглядається сучасним подіям на украї-нсько - польському пограниччі, не може добачуватися в них будь-яких акцій, звернених проти польського народу. Не пречимо, що на південно-західних теренах польщі горять села і лється кров, про що так часто кричать варшавські агенти в москві. Але стверджуємо на основі документів, що там горять не польські, а українські села, запалювані злочинною рукою біль-шевицьких агентів. Горять спустошені в наслідок насильної виселенної акції, українські стріхи, запалювані рукою українського повстанця, щоб не осів під ними новий московський агент, пристаний сюди для скріплення про-тиукраїнського фронту. Стверджуємо, що там лється кров українського се-лянина і його дітей, яких одиноким провинкою в хіба тільки любов і привяз-зання до рідної землі; там лється кров українського повстанця, що зі зброєю в руках боронить прав українського народу жити на своїй землі;

там ллється теж і кров большевицьких наємників, що з наказу Москви переводять ганебне діло насильства над українським народом.

Всякі слова, якими ми хотіли б висказати пошану для лицарськості, моралі і дисципліни українського повстанця були б бліді і замало переконливі.

Перед тими чеснотами треба стояти з німим подивом. Поведінка у відношенні до польського цивільного населення, опіка над ворожими раненими, звільнення полонених зараз після їх захоплення при повній свідомості того, що вони завтра, хоч може і проти їхньої волі будуть вжиті знову до боротьби. Докладне звітування про здобуте майно, вилучування з нього приватного награбованого ворогом, та зворот його власникам - говорять самі про себе.

Такі вояцькі чесноти міг вишлекати тільки той, хто ідучи за зовом найшляхетніших поривів своєї душі, підняв священну боротьбу з несправедливістю за право свого поневоленого народу жити вільним життям.

З весною УПА іде в наступ. Боротьба і тут розгортається широким фронтом. Польські дивізії стають безрадными, як стверджує теж і світова преса, польський уряд тратить контроль над південно-східними територіями. Тут, як і на інших фронтах нашої сучасної боротьби, український нарід та його геройська Повстанська Армія держать гордо прапир боротьби за свій найвищий ідеал, за свою Самостійну Державу, за найвищі, вселюдські ідеали - за свободу народів, за свободу людини. -

У СПІЛЬНОМУ ПРОТИ- БОЛЬШЕВИЦЬКОМУ ФРОНТІ

В черговому числі дамо ширшу
біографію і огляд боротьби
ген. Михайловича.

Редакція

ГЕНЕРАЛ ДРАЗА МИХАЙЛОВІЧ НЕ ЖИВЕ

Дня 16 липня 1946 року завершилася трагедія великого героя сербського народу. Уряд "маршала" Тіто затвердив вирок смерти на ген. Дразу Михайловича.

Вістка блискавкою пронеслася серед мільйонів людей, що з запертим віддихом очікували кінця драматичного процесу. Щирий жаль, глибоке схвилювання й обурення порушили цілу політичну еміграцію без уваги на національність. Багато людей хотіло вірити, що легендарний герой і цим разом вийде переможно, що трапиться щось особливого. Були ж деякі підстави для темних надій. Бо з ген. Михайлович був союзником західних переможців, він перший підняв партизанський бій проти гітлерівських імперіялістів, він сміливими наскоками рятівав життя аліантським полоненим, здобував собі серед них сотні друзів, які не повинні б були забути його у важкий час. Ген. Михайлович приймав у себе представників аліантських штабів, співпрацював з ними у найважчі для них часи. І саме в ті часи приймали й аліантські штаби представників ген. Михайловича з усіма почесностями. Пізніше забули про нього і про його геройський народ, що, втративши державу в боротьбі з німцями, пішов зразу в другий бій рукопашний. Політичне визнання і військову допомогу достав московський агент Тіто, що зумів її знаменито вжити проти сербського народу. Поранений в боротьбі з німцями достав сербський народ ніж у спину.

Таким чином була перерізнена справа визвольної боротьби сербів, була припечатана особиста доля того, що був її серцем і мозком.

Драза Михайлович продовжував свою боротьбу самотній, на два фронти. Ні, не самотній був тоді сербський народ! В такому ж самому положенні, без визнання і допомоги, кривавився на двох фронтах і український народ.

Сьогодні таких народів, що борються без нічийої допомоги і признання сильних, — багато. Вони вже розуміють себе і знайшли спільну мову.

Тому сьогодні не самітні ні сербський народ, ні ми, не самітний жаден народ, що цінить волю і бореться за неї.

Коли під сапками езекуційного відділу ливався кров'ю герой - сербського народу, кров'ю обливалися серця не лише сербських патріотів.

Трагедія ген. Михайловича ще міцніше об'єднує поневолені народи в спільному фронті боротьби за новий, справедливий світ.

В "ДІМОНІ" ТА ЧНІ" СЛОВАЧЧИНІ

БОРІТБІ НА СЛОВАЧЧИНІ

Дві чехословацькі дивізії були призначені 26 травня ц. р. для боротьби проти повстанців в східних районах Словаччини. Там є дуже сильні з'єднання повстанців, з'єднані з українців та словаків. Боротьба чехословацьких військ з ними дає дуже мало користі, тому що повстанці знаходять повну підтримку. Вони дають їм інформації про рухи військ. Також багато воїнів з урядових військ при кожній нагоді втікають до повстанців. В останній час проти повстанців кишено відділи Червоної Армії.

САБОТАЖІ

13. травня ц. р. згорів міст близько Кралевова. Оригінальний залізний міст знищили партизани ще в 1944 р. Влітку 1945. р. збудовано на його місце тимчасовий дерев'яний. Хтось облив міст нафтою і підпалив, в наслідок чого він згорів майже в цілості. Цей міст є дуже важливий для руху; він лежить на шляху Братислава - Кошиці. Ріка Ваг в цьому місці досить глибока та дуже бистра. Поліція енергійно шукає за винуватком, але як далеко вона його може переслідувати?

Вільність провізоричних мостів, збудованих Червоною Армією в Словаччині, вилетіла у повітря або згоріла, підпалена невідомими винуватками, подібно як вищезгаданий міст на Вагі біля Кралевова.

СКЛАДИ З БОЮЇ В КОМУНІСТИЧНИХ ДОМАХ

Велике число воєнного матеріалу знаходиться ще серед народу в Словаччині. Цей матеріал повинен бути стягнений до складів армії, або поліції,

але цьому всякими способами протиставляються комуністи. Коли якийсь урядник з рядів демократичної партії видасть розпорядок у справі стягнення воєнного матеріалу, його шеф, який є звичайно комуніст, видасть такий об'їзник, в якому повідомляє, що його заарештувати не треба виконувати. При кінці квітня ц. р. прийшло біля 70 поліцистів та понад 300 вояків до місцевості Завадівка, обсадили ціле село і почали перегляд домів. У висліді трусів знайдено в цьому селі багато скринь з амуніцією, кулеметів, рушниць, половів, наметів і т. д. з цього приводу поліція арештувала в цьому селі понад 20 людей.

На наступний день комуністична партія поробила відповідні заходи і всі арештовані були звільнені. Виявилося, що вони комуністи. Капітан Смутни і старший сержант Гаркабус та цілий ряд членів народної безпеки були zde-градовані та звільнені з праці.

Ручні гранати на вічу в іці прем'єра

19. травня в Меліні була маніфестація демократичної партії. Підчас цього мав говорити віцепрем'єр муністрів. Перший промовець почав щойно свою промову, коли група комуністів озброєна в автомати і ручні гранати вдерлася на віче. Вони зігнали з підвищення промовця і віцепрем'єра та зробили з цього зібрання комуністичне віче.

Тверді люди в словацьких горах

"Базлер нахріхтен" з 11. 6. ц. р. поміщує в статейці п.з. "Труднощі і сили в Чехословаччині" такі вістки про повстанський рух у словацьких горах:

"...Існує ще одна небезпека і потенційне джерело неспокою. У Словаччині між високими Карпатами і Вєскадами, між долиною і польською границею, на понад 1 000 метрової височині у лісистій і слабо залюдненій околиці - перебуває понад 10 тисяч опірних з Польщі, Югославії, Німеччини, Чехословаччини і інших країв. Вони організовані на військовий лад і підлягають командуванню з яким нею партією. Ця дивізія є тут сформована і вишкучена озброєнням найновішої техніки. Ці тверді люди опановують гірську околицю зброєю і матеріалом найновіших зразків; не бракує їм муніції, зброї і надавчих апаратів. Вони стоять у щоденному зв'язку зі своїми побратимами з польського, мадярського і югославинського рухів спротиву а їхня різко протисоветська діяльність сягає аж у володіння Росії. Небезпечність цього руху спонукала владу виступити проти нього з найбільшою рішучістю. Тому від час до часу доходить у тих околицях до завязатих боїв, при чому чеські і російські війська намагаються покласти край цим рухам спротиву..."

Словацький нарід проти підписання договору з Тітом

Органи Словацького Революційного Руху "Слободне Словенско" ч. 2. помістив ось такий комунікат:

"У зв'язку з підписанням союзної угоди між Венешом і Тітом Словацький Революційний Рух заявляє в імені словацького народу:

Ані Бенеш, ані чехословацька влада не мають права говорити в імені словацького народу, тому, що їхня влада в Словаччині не впливає з волі народу, але вони держать її завдяки армії СРСР та впровадженій нею терору. З рішучістю відкидаємо роботу Бенеша і його спільників, бо вона є не тільки відблеском бур, що постигли Словаччину і її народ, але привела тех до видачі великої частини Європи на поталу комунізму. Через те ім'я Бенеша сталося синонімом найгіршої зради, яка коли небудь була вчинена на християнській цивілізації.

Щоб докінчити діло своєї зради і допомогти Советам опанувати решту Європи, Бенеш вкладає Чехословаччину до системи умов, вістря яких спрямоване проти держав, які до тепер не підлягали комуністичному терору. В той спосіб він загрожувє також тяжко здобутому світовому миру.

Словацький нарід не є зв'язаний тими договорами, навпаки, вірний своїй тисячелітній християнській традиції в своїй боротьбі проти комунізму буде прямувати до його розбиття та до розбиття його васала "Чехословаччини" з наміром відновити Словацьку республіку, що єдино може бути стороною духових вартостей людства в цій частині Європи. В цій боротьбі словаки знову кличуть на поміч всі здорові сили цього світу.

БІЛОРУСЬ У БОРОТБІ ЗА СВОБОДУ

Поміж народами, членами АВН, знаходиться також білоруський нарід. Подібно, як усі інші народи, поневолені Москвою, так і білоруський нарід веде сьогодні запяту боротьбу за свою самостійність. Ось що пише про це орган Білоруського Визвольного Руху "Рух" в ч. I. в статті "На землях Білорусі".

"Життя окупованої Білорусі знаходиться тепер під знаком трьох важких явищ: 1. зміцненого політичного терору, 2. масового переселення, 3. широкої повстанської боротьби".

Політичний терор

З приходом большевиків зразу почалися масові арешти, егзекуції, заслання. Нищенню підлягали не тільки нечисленні в нас фактичні німецькі вислужники і колаборанти, але й увесь національний сільський і міський актив, майже вся народня інтелігенція. цей терор з деякими хитаннями в своїй силі, з своїми припливами і відпливами триває до нині. Большевики не двоозначно йде про остаточне зломання національного хребта білоруського народу, про фізичну ліквідацію усього елементу опірного та національну русифікацію іколоніальну велико-державницьку економічну політику червоної Москви.

Масове переселювання

Одним із засобів масованого большевицького терору в Білорусі є масові заслання, вислання і переселення. Заслання - це примусовий вивіз з Білорусі поодиноких людей чи сімей. Але й ці поодинокі заслання приймають часто масові розміри. Виселення характеристичні вивозом відразу цілих груп, напр. цілого села чи цілої оселі. Переселення це перекидання великих груп людей з одного місця в друге. Місце переселених

звичайно займають пристані білоруси, люди привезені з іншого місця, найчастіше з-за Уралу. Якщо це все зробили більшовики і до цієї війни, то масове переселення людей, переселення, що обіймає зразу мільйони, більшовики наслідують приклад Гітлера, примінують в себе і тепер на зайнятих землях.

Повстанська боротьба

Коли в 1944. р. більшовицька армія окупувала білоруські землі, ліси Білорусі розділися від повстанських відділів, що вели завзятий змаг з німецьким окупантом. Ці відділи складалися як з білоруських повстанських відділів, так і з відділів керованих Москвою. Місцями зустрічалися і невеликі польські відділи.

З приходом більшовиків партизанський рух керований Москвою зникнув. Але ролі партизан стала перед подібною проблемою, перед якою стояли і німці. Спочатку антибільшовицькі партизанські відділи не мали такого розмаху, як антинімецькі. Та скоро заведена Москвою політика жорстокого масового політичного терору, політика заслання і переслідувань, значно побільшила партизанські ряди.

Щоб відрізати доплив нових сил в партизани, більшовики проголосили мобілізацію всіх чоловіків від 16 - 35 року життя. Вислід того кроку був зовсім протележний, бо велика частина мобілізованих, замість у мобілізаційні пункти, пішла в ліс.

Білоруські партизанські загони концентруються головним чином у великих лісах /палібоки, Ділавежа, полісся, варатівські і бачинські ліси/. З Біловезької партизанської бази акція ведеться як в напрямі на схід, так і на захід від лінії кордону. Польська варшавська преса часто жаліється на партизанські "банди", що господарять по всій Білосточчині і виходять звичайно з Біловезьких лісів.

Білоруські партизани мають постійний контакт з партизанами інших народів. Іде організація і координація партизанської акції поодиноких народів. Відбуваються конференції між представниками партизан Прибалтики, Білорусі, України і Польщі та існує між ними сталий контакт.

Литовці під советським чоботом

В брссельській газеті "Ере" появилася стаття Пєра Гійота про положення литовців під советським пануванням. Містимо з неї найбільше цікаві виїмки.

Пригадавши часи насильного влучення литви в склад СРСР в 1940 р. пізніший більшовицький терор, а після не менше жорстоку німецьку окупацію - автор стверджує, що сьогодні на литві нічого не змінилося. на Литві панує терор.

" Від трьох до чотирьох тисяч литовців кожного місяця примусово виселяється в глибину СРСР, особливо на терен номі, недалеко Уралу. Ці невеличкі працюють на залізницях, в фабриках і т. д. Москва оголосила, начебто для пізнання советського раю, примусову висилку литовської молоді від 12 - 18 літ у глибину советської Росії. В наслідок того поза Литвою опинилося 160.000 литовської молоді, якій в цей спосіб "уможливлено" студії в советських технічних школах. Сталінська пропаганда очевидно називає цю їзду

добровільною. Литовців мобілізують теж масово в ряди червоної армії. Але литовці воліють іти в партизани, як носити односторій своїх тиранів. Цих приблизно 2000 бійців Литовського визвольного Руху роблять тяжким життям агентів НКВД. Більше, як 3000 патріотів згинув вже в цій важкій боротьбі. Рідню одного селянина, що цих бойовиків свободи гостив, зараз же на донесення якогось агента арештовано і, коли тягарове авто НКВД їх забирало, ці нещасні в той же час бачили, як московські воєнки підпалювали їхній дім.

Вулиці Вільна і Ковна стаються ніччю дуже небезпечні, бо банди російських дезертирів нападують кожного прохожого грабують і вбивають. Інші совітські дезертири здаються литовським партизанам. Найцікавіше, що число населення, не зважаючи на масові переселення, не зменшується. Для чого? Бо совєти присилають до цієї нещасної країни тисячі своїх тиранів, щоб її колонізувати. Ці люди прикриваються часто литовськими іменами, нерідко іменами литовських засланих. В наслідок цього начислює сьогодні Вільно більше 80.000 "туристів" різної масти, а Ковно понад 20.000. Цей тирор, ці розбійницькі виправи, цю підлу хитрість повинні литовці санкціонувати "вибираючи" до Верховної Ради послів. Населення віддавало майже без винятку невиконані виборчі картки, бо і так була тільки одна одинока комуністична листа.

Населення ділиться на 4 харчові групи А, Б, В, Г/. Тільки совітські урядовці одержують групу А або Б, решта населення зачислюється до двох інших категорій, що означає правдивий голод. Університети уявляють собою дивовижний образ. 80 % студентів, це молоді дівчата, муська молодь є у партизанах. Литовських ректорів гостро контролюють совітські комісари. Комісар Малахов лотус у Вільні, де він зблизька стереже, щоб усі студенти обов'язково приходили на лекції марксизму і ленінізму, що їх читають совітські професори. Знана стара віленська бібліотека сплюндрована, краді твори вивезені до Москви, частинно до Мінська. Католицизм переслідуваний. Москва масажує своїх агентів між церковною прислугою і вірними, щоб краще провітрювати діяльність священників. Останні не можуть відвідувати шкіл, молоді, робітників. Коли один священник заприймав повстанця, зараз після його повороту його арештували. На Литві панує нужда. Литва повинна попасти під опіку УНРРА і Червоного Хреста, але ці установи не мають туди доступу. Багаті приватні люди з ЗДПА пробували інтересуватися жертвами совітів. Совіти відкидають всякі гуманітарні закиди світа. Велика мовчанка смерті панує в публичній opinio світа відносно балтійських держав. Коли з ці героїчні нації самі не кричать, то тільки тому, що не можуть."

"Щасливе життя в Югославії"

Югославія, це сьогодні типова країна большевицького терору. Цілим життям керує пліка колишніх емісарів Комінтерну з Тітом на чолі. Ця пліка за московським взором проголошує і кричить на кожному кроці про демократію і народовладдя, але в дійсності взяла цілий народ в кліщі жорстокого терору. Країною править фактично ОЗНА /Тайна поліція/ керована старшинами НКВД, що так само як НКВД в СРСР є "революційним раєм тітовського режиму". Ціле населення в Югославії

поділене на 5 категорій: певні, солідні, можливі, непевні, небезпечні. Коли хтось є класифікований як певний, всі двері для нього відкриті. "Солідні" є горючими друзі категорії з можливостями, очевидно якщо зовсім і вірно служитимуть режимові, стати одного дня членами нової комуністичної аристократії. "Можливі" це ті, які не підлягають репресіям, але яких обличчя не є ясно здеклароване. Це маса. "Непевна людина" скорше чи пізніше скінчить у в'язниці. Вона може стати небезпечною навіть зворогом народу для того до неї, подібно як до "небезпечних" приміняється всі засоби терору. Різниця між "непевними" і "небезпечними" людьми полягає в тому, що з-поміж "непевних" старається режим виловити слабкий елемент та зробити з нього послухне знаряддя для уряду і комуністичної партії, себто різних донощиків. "Небезпечні" є призначені на знищення. Вони заповнюють в'язниці, сидять по безчисленних концтаборах, їх розстрілюється у підвалах ОЗНА, їх називається в чамбуд колаборантами, фашистами, реакціонерами, ворогами народу і т.д.

Коли б стероризоване населення Югославії мало можливість вільно висловити свою волю, то 90 % населення треба б зачислити до непевних та небезпечних, бо стільки якраз людей хотіло б позбутися Тіта і його кліки, а головне їхніх приятелів та протекторів з Москви.

Ці протектори поводяться в Югославії, як у себе вдома. Вони є фактичними володарями Югославії. Належати до найбільше упевнених частини радянських громадян це значить: мати можливості прекрасного життя, спокійного руху по цій Югославії а часто безкарного хуліганства. Не диво отже, що багато опікунів користує з цього останнього привілею вповні. В Югославії сьогодні можна нерідко стрінути банди зібрані в радянські мундурі, забезпечені в радянські документи, озброєні від стіп до голови, що безкарно гуляють по Югославії, грабуючи все, що попадає під руку основне - "часи".

НЕСПОКОІ В ЧОРНОГОРІ

/УПС/ РИМ - За вістками незалежної італійської преси міста чорногорського узбережжя є зовсім відірвані від решти Югославії. Це сталося в наслідок повальних неспокоїв у тих околицях. Молоді люди цієї країни не послушали белградського заклику вступати в ряди армії Тіта, тільки під проводом старшин резерви і четників пішли в партизанку і відрізали Чорногору від зв'язків з рештою Югославії.

БОРІТЬВА ТУРКЕСТАНУ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

/УПС/ в своєму історичному минулому встановив Туркестан одну державну та культурну цілість. Щойно монголи, після довгої боротьби підбили Туркестан. Монголи не тільки поневолили політично та економічно Туркестан, але знищили туркестанські культурні надбання. Все ж таки завдяки своїй вищій культурі, туркестанці опанували всі вищі становища під час монгольської окупації і фактично правили державою. До найбільшого розквіту дійшов Туркестан за панування Тимурдана. Після його смерті, Туркестан розбився на дрібні ханства. У XV ст. в Туркестані існували такі ханства: Бухарське, хивінське, олуординське, та мутхординське.

З того часу на Туркестан починає звертати увагу Росія. Царі висилають у Туркестан свої війська, щоб вкінці, після завзятої кривавої кількадесятирічної боротьби, підбити цілий Туркестан. Окуповані Туркестан, Росія поділила його на два Генерал - Губернаторства.

Після революції Туркестан проголосив свою незалежну народну республіку. Коли більшовики почали "збирання руских земель", Туркестан, подібно, як Україна й інші краї, знову дістався під панування Росії, то пер більшовицької. Більшовики згідно з царськими традиціями продовжують далі імперіальну політику, поділивши Туркестан на 5 окремих республік: Узбекську, Казахську, Киргизську, Туркменську і Таджикиську. В тих республіках вони провадять такий же самий терор і насилля, що й у інших "самостійних республіках" СРСР.

Та цими засобами їм не вдається зломити волі народів Туркестану в їхніх змаганнях за звільнення Туркестану з більшовицького ярма. Туркестан бореться сьогодні в гурті інших народів з Антибільшовицького Блоку Народів за свою повну самостійність.

ПАРТИЗАНИ В ПОЛЬЩІ І В УКРАЇНІ

/УПС/ "Базлер Нахріхтен" з 28. 5. 1946 поміщує під новим заголовком таку кореспонденцію з Праги:

"Згідно з повідомленням наочних свідків в Східній Польщі можна окреслити положення як дуже напружене внаслідок діяльності національних польських і українських відділів. Численні напади на засоби зв'язку довели в деяких околицях до повного зросту залізничного руху.

Після короткотривалого спочинку почалися в місяці квітні нові появлення дії партизан, як наслідок підписання договору між проводом польської підземної армії /ПСЗ - Польске Сіли Збройне" і командою Української Повстанської Армії. Цей пакт виглядає на координацію діяльності повстанців з Польщі і Західньо-Українських Областей, особливо Галичини.

Саме тепер відбувається в Польщі закресна в широких розмірах боротьба проти українсько - польських партизан, в якій бере участь не тільки поліція але й також регулярні частини польської та червоної армій."

XXXXXXXXXX

XXXXX

X

Х Р О Н І К А

Викриття тайної організації у Фінляндії

ШТОКГОЛЬМ 6.6.1946.--Фінська державна поліція викрила військово зорганізовану озброєну тайну організацію. Вона називала себе "Золотий Лев" і складалася по більшій частині з право-екстремних юнаків у віці від 17-25 р. Її члени мали б при еventуальній війні між Сов.Союзом а західними аліянтами саботувати Росію. По постановах організації зрадники мали б бути покарані по воєнних законах.

А м е р и к а н с ь к а а р м і я у в і в н і
Втрати американської армії в людах по 5.травня 1945 р.тобто до закінчення воєнних дій в Європі,виносили 986.218,в цьому 221 тис.вбитими, 595 тис.раниненими, 93 тис. полоненими.Пропало 77 тис.В дні 8.травня 1945 р. мали американці на європейському терені вренних дій 62 тис.танків і воєнних возів, 371 тис.моторових возів,350 тис.автоматичної зброї,11 тис.легких і середніх гармат,1900 паровозів і 28 тис.вагонів та 250 тис.радіоапаратів.У великій таємниці побудовані під каналом Ля Манш 3 шрубопроводи,які доставляли 70 тис.тон палива до трьох прифронтних пунктів -Майнц,Везель,Мангайм.

В і в с ь к о в і с и л и А м е р и к и

На день 1.липня запроєктовано стан сухопутних армій на 1,8 міль.тобто на 250 тис.більш ніж було заплановано в попередніх проєктах демобілізації.Підвищення чисельного стану військ мотивується непевним політичним положенням у світі.На день 1.липня 1947 р. цей стан повинен винодити 700 - 900 тис.Летунські сили запроєктовано на 1.липня 1946 р.на 600 тис.чол.,морські сили на 437 тис.матросів,57 тис.офіцерів і 100 тис.морської піхоти.Новий воєнний бюджет проєктує для сухопутних військ і сухопутного летунства 7.256 тис.мільярдів доларів для морських сил 5 мільярдів доларів.Воєнний департамент створив т.зв.науковий трест мозків під керівництвом атомного експерта др.Баши.Установа ця дістала до вирішення кілька конкретних завдань.

З а к о н п р о в і в с ь к о в у с л у ж б у.

Вперше в історії Сполучених Штатів прийняла Палата Репрезентантів закон про обовязкову службу на час миру.Посли,що підтримували проєкт закону, мотивували його konieczність політичними аргументами.Політичний посол Томасон вказував на небезпеку большевизму,який є тепер в наступі на Європу і Азію.Рівночасно прийнято постанову про підвишку платні рядовим воякам на 50 %,старшинам на 10 %.

А м е р и к а н с ь к і б а з и в Т у р е ч ч и н і

Америка виявляє особливе зацікавлення Середземним морем,розбудовуючи в тому районі цілий ряд баз для різних видів збройних сил.На підставі заключеного недавно пакту з Туреччиною,Америка має право будувати летунські бази в Стамбулі,Смирні та інших вузлових пунктах.Повідомляючи про це,"Ізвестія" гостро критикують американську політику баз як суперечну засадам міжнародної співпраці.

Що дала Велика Британія Росії?

По день 8. листопада 1945 р. доставила В. Британія Росії безплатно такі військові матеріали:

7,411 літаків додатково 977 літакових моторів, 1,724 механічних возів та багато запасних деталей. Загальна вартість летунських доштав становить около 18 мільйонів фунтів.

5,218 танків /1,388 дала Канада/, біля 7 тис. механічних возів, запасних деталей 25,000.

Близько 1,000 морських гармат різного калібру, тисячі протитанкових кулеметів, 700 танкових гармат, 3,200 танкових кулеметів, близько 1,800 кулеметів Брена.

Один панцирний корабель, 9 контрторпедовців, 4 підводні човни, ок. 1,800 комплектів апарату "радар".

Муніципії на загальну суму 308 мільйонів фунтів.

Сировини машин і харчів на суму 112 мільйонів фунтів.

Ліків і виряд для лікарень на суму 8 мільйонів фунтів.

Поллярні маневри

Канадійці відбули з успіхом маневри у полярних просторах. Канадійські танки "Пінчвін" переїхали простір 5,000 км на протязі 24 годин. Пересічна швидкість 30 км на годину в льодових просторах вважається великим технічним досягненням. Вояки були одягнені в спеціальну одягу, яка теж виправдала себе цілковито. Ніхто не простудився. Найважчі умовини були на Алясці. На шляху який побудували американці для сполуки з Сибіром, піднялася піщана буря, що припинила рух танків на цілу добу. Мотори примінені до праці в морозному, чистому повітрі, засмічені піском перестали функціонувати. Та найбільшою перешкодою виявилось болото, яке твориться із снігу, що розтає весною. Грузьке болото покривається нічю льодовою корою, по якій ковзають гусениці танка і не дають змоги втримати напрям.

Скандинавія милітаризується

Зміни, що прийшли в результаті сучасної війни, загострили політичне положення на півночі Європи. Підпорядкування Фінляндії Совецькому Союзові нарушило дотеперішній стан політичної рівноваги в Скандинавії. Штокгольм і Копенгаген знайшлися безпосередньо у фронтівній лінії, що ділить сьогодні Європу. Положення це загострює ще й факт, що зросло сильно стратегічне значення північно - повітряних шляхів. У майбутній війні великодержави шукатимуть тут для себе баз. Непевні завтрашнього дня Швеція і Норвегія шукають гарантії безпеки, в першу чергу у власній милітарній силі. Воєнний бюджет Швеції утримується на воєнній висоті. Армію забезпечується найдосконалішою модерною зброєю. Данія зреорганізувала свою армію на англійський зразок. Закинувши довіснену політику пацифізму і роззброєння, Данія живе традицією визвольної боротьби останніх років.

ДРІБНІ ВІСТКИ

Болгарська армія реорганізується. Відчувається брак мундурів і взуття. Користується зброєю французькою, німецькою, чеською і російською. Кращі одиниці розташовані на грецькому кордоні.

Альбанія має 3 корпуси по 25 тис. чоловік. Зброю і амуніцію дістає з Росії.

Будує укріплення зі становищами важкої артилерії, особливо в Караццо і Кавая.

Сталін об'явив новий дисциплінарний правилник червоної армії, відклинаючи обов'язуючий досі із 1940 р.

Новий правилник скріплює дисципліну і авторитет старшин.

Американське міністерство війни повідомляє, що відбудуться маневри американської армії на льодових і сніжних теренах Арктики, а пізніше на Алеутах. Маневри триватимуть 8 місяців. Участь в них візьмуть так морська фльота.

У німецькому вермахті служило 68,653 поляків. Після розгрому вермахту 53,630 цих поляків пішло до польського війська під англійським командуванням, 12,419 репатрйовалося в Польщу, 2,010 очікує репатрйації, 114 живе в характері ДП, 944 живе в характері в'язнів.

Дивізії III турецької армії розташовані на відтинку кордону з Вірменією і Грузією.

Відомий німецький острів-фортеця Гельголанд збомбардувало 1000 альянтських літаків 18.квітня 1945 р.

Внаслідок цього він повністю зруйнований. Рештки населення перевезено у Німеччину.

По 31 серпня ц.р. покинуть Данію рештки британських військ.

Нова китайська армія, озброєна і школена американцями, має нараховувати 60 дивізій.

Большевики перевели в останніх часах мобілізацію 28-го і 29-го річника.

В СССР обов'язує останньо суворо заборона говорити про майбутню війну. Винних карають засланням від 5 років.

В СССР більшовицька пропаганда широко говорить про оборону країни перед капіталістичним світом. "Вся праця для воєнної продукції - на оборону країни".

Спеціальне летунське убрання: військове міністерство США повідомило про виготовлення спеціальної одягу для летунів, котре зберігає потрібне для людини тиснення на висоті 18.600 метрів. Воно подібне до одягу для водолазів, які опускаються на більші глибини.

Останньо большевики випускають два нові типи великих військових транспортних возів.

Большевики сильно посилили вирубку лісів у Карнатах, а весь матеріал вивозять на схід.

